

Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Фінансова діяльність підприємства: сутність, оцінка, напрями підвищення ефективності за матеріалами ТОВ «Енергобуд-Поділля», м. Хмельницький

Рівень вищої освіти бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

Шифр КвРФБС.022161.01.09.00

Виконав здобувач IV курсу, група ФБС-22-1

Підпис

Олександр МУЛЯР

Керівник: канд. техн. наук, доцент

Підпис

Ірина ФОРКУН

Нормоконтролер

Підпис

Яна ДОШЕНКО

До захисту допускаю:

В.о. завідувача кафедри фінансів,
банківської справи, страхування та
фондового ринку

Підпис

Ірина ФОРКУН

15. 06. 2026 р.

Хмельницький 2026

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Рівень вищої освіти бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Шифр і найменування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Код і найменування

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Найменування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ФБСС

Ніла ХРУЩ *Ніла Хрущ*

09.06.2026 2026

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Муляр Олександр Анатолійович

Прізвище, ім'я, по батькові здобувача

1 Тема роботи: Фінансова діяльність підприємства: сутність, оцінка, напрями підвищення ефективності за матеріалами ТОВ «Енергобуд-Поділля», м. Хмельницький

Керівник роботи Форкун Ірина Валеріївна, канд. техн. наук, доцент

Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання

Затверджено наказом ректора університету від 20.01.2026 р. № 7 (додаток № 5)

2 Термін подання здобувачем роботи на кафедру з 05.06.2026

3 Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні акти; спеціальна методична та наукова література (вітчизиняні та зарубіжні видання); періодичні видання за темою дослідження; фінансова звітність ТОВ «Енергобуд-Поділля»

4 Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретико-методичні основи сутнісного визнання та оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства

2. Аналітико-практичні аспекти оцінки ефективності фінансової діяльності підприємств на макро- та мікроекономічному рівні та напрями її підвищення

5 Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень):

1. Наукові підходи до трактування сутності економічної категорії «фінансова діяльність підприємства»

2. Система принципів фінансової діяльності підприємства

3. Напрямки та завдання фінансової діяльності підприємств

4. Фактори впливу на фінансову діяльність підприємств

5. Етапи комплексної оцінки фінансової діяльності підприємства

6. Система показників оцінки ефективності фінансової діяльності підприємств

7. Динаміка складових активу і пасиву балансу суб'єктів господарювання України в 2022-2024 роках

8. Структура джерел фінансування суб'єктів господарювання України в 2022-2024 роках

9. Динаміка доходів, витрат та прибутку суб'єктів господарювання України в 2022-2024 роках
 10. Склад, структура і динаміка показників балансу ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» в 2023-2025 роках
 11. Динаміка фінансових результатів діяльності ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» у 2023-2025 роках
 12. Показники оцінки ефективності фінансової діяльності ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» у 2023-2025 роках

6 Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

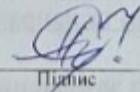
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання 9 лютого 2026 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

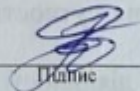
Назва розділу кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Примітка
1 Затвердження плану кваліфікаційної роботи	до 9.02.2026	<i>визначено</i>
2 Аналіз, систематизація економічної літератури, збір та обробка статистичних матеріалів, фінансової звітності за темою кваліфікаційної роботи	до 27.02.2026	<i>виконано</i>
3 Написання текстової частини кваліфікаційної роботи	до 25.05.2026	<i>виконано</i>
4 Підготовка ілюстративних матеріалів та оформлення кваліфікаційної роботи	до 01.06.2026	<i>виконано</i>
5 Попередній захист кваліфікаційної роботи	з 5.06.2026	<i>виконано</i>
6 Захист кваліфікаційної роботи	з 17.06.2026	

Здобувач

Підпис

Олександр МУЛЯР
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник кваліфікаційної роботи

Підпис

Ірина ФОРКУН
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

АНОТАЦІЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Здобувач Муляр Олександр Анатолійович, IV курс, група ФБС-22-1

(Прізвище, ім'я, по батькові, курс, група)

Керівник Форкун Ірина Валеріївна, канд. техн. наук, доцент

(Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Тема роботи: Фінансова діяльність підприємства: сутність, оцінка, напрями підвищення ефективності за матеріалами ТОВ «Енергобуд-Поділля», м. Хмельницький

Ключові слова: підприємство, фінансова діяльність, показники оцінки, ефективність

Метою роботи є систематизації теоретико-методичних засад і розробленні методичних рекомендацій щодо оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства та обґрунтування напрямів її підвищення.

Предметом дослідження – виступають теоретичні, методичні та практичні засади забезпечення ефективності фінансової діяльності підприємств.

Об'єктом дослідження – процеси забезпечення ефективності фінансової діяльності підприємств.

За результатами дослідження сформульовані такі висновки: Підводячи підсумок аналізу діяльності ТОВ «Енергобуд-Поділля», м. Хмельницький, можна зробити висновок, що відносно низькими є показники рентабельності продажу, активів і власного капіталу, що вказує на необхідність підвищення ефективності використання ресурсів, посилення роботи над нарощенням прибутковості діяльності.

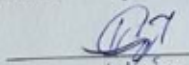
Визначені такі перспективи (шляхи) розвитку: На основі результатів проведеного аналізу сформульовано та обґрунтовано такі пропозиції: потребує підвищення ефективності управління витратами, пошук резервів зростання доходів і оптимізація структури активів. Особливу увагу доцільно приділити підвищенню маржинальності послуг, контролю за операційними витратами і розширенню найбільш прибуткових напрямів діяльності.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. Основний зміст роботи подано на 53 сторінках. Робота містить 6 таблиць та 14 рисунків. Список використаних джерел включає 42 найменування.

Дата виконання кваліфікаційної роботи 01.06.2026

Дата захисту кваліфікаційної роботи з 17.06.2026

Здобувач

(підпис)

Олександр МУЛЯР
ім'я, ПРИЗВИЩЕ)

Зміст

	С.
Вступ	5
1 Теоретико-методичні основи сутнісного визнання та оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства	7
1.1 Сутність фінансової діяльності підприємства, її принципи та завдання	7
1.2 Фактори впливу та концептуальні підходи оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства	16
2 Аналітико-практичні аспекти оцінки ефективності фінансової діяльності підприємств на макро- та мікроекономічному рівні та напрями її підвищення	27
2.1 Аналіз фінансової діяльності підприємств України в 2022-2024 роках	27
2.2 Оцінка фінансової діяльності ТОВ «Енергобуд-Поділля» в 2023-2025 роках та обґрунтування напрямів її підвищення	40
Висновки	51
Перелік джерел посилання	54
Додатки	61

Вступ

Ефективне управління підприємством ставить за мету якісну реалізацію усіх видів його діяльності. Загальну результативність діяльності підприємства визначають економічна і фінансова діяльність. Необхідність пошуку шляхів підвищення ефективності фінансової діяльності підприємств в умовах військових конфліктів обумовлена низкою чинників, зокрема, нестабільністю економічного середовища, яке спричиняє різкі й непередбачувані зміни ринкової кон'юнктури, втрати активів та руйнування інфраструктури, скорочення попиту, збільшення витрат і порушення логістичних процесів.

За таких обставин особливого значення набуває ефективність оцінки та управління фінансовою діяльністю підприємства, яка передбачає визначення чинників, здатних забезпечити стабільність та створити передумови для подальшого розвитку. Саме це визначає актуальність і важливість дослідження даної проблематики.

Проблеми ефективної організації фінансової діяльності підприємств досліджували багато науковців, зокрема: Абдуллаєва А. Є. [1], Бегун С. І. [2], Журавльова Т. О. [3], Качула С. В. [4], Кравченко В. [5], Лаптева В.В. [6], Петренко В. А. [7] та інші. У своїх працях вони розглядали сутність фінансової діяльності, принципи її ефективності, а також фактори впливу та систему показників для комплексної оцінки результатів діяльності підприємства. Попри значну кількість досліджень, недостатньо опрацьованим залишається питання формування комплексного підходу до аналізу ефективності фінансової діяльності підприємства з урахуванням факторів впливу та відповідних показників оцінювання.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у систематизації теоретико-методичних засад і розробленні методичних рекомендацій щодо оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства та обґрунтування напрямів її підвищення.

Головними завданнями кваліфікаційної роботи є:

- дослідити економічну фінансової діяльності підприємства, її принципи та завдання;
- узагальнити концептуальні підходи оцінки ефективності фінансової діяльності підприємств;
- здійснити аналіз фінансової діяльності підприємств України в 2022-2024 роках;
- провести оцінку фінансової діяльності ТОВ «Енергобуд-Поділля» в 2023-2025 роках та обґрунтування напрямів її підвищення.

Об'єктом дослідження в кваліфікаційній роботі є процеси забезпечення ефективності фінансової діяльності підприємств.

Предметом дослідження виступають теоретичні, методичні та практичні засади забезпечення ефективності фінансової діяльності підприємств.

У процесі дослідження було використано методи групування, узагальнення, систематизації, аналізу, графічного подання даних.

Інформаційну основу дослідження становлять законодавчі та нормативно-правові акти з питань діяльності підприємств, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, статистичні дані Державної служби статистики України, а також фінансова звітність ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» за 2023–2025 роки.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. Основний зміст роботи подано на 53 сторінках. Робота містить 6 таблиць та 14 рисунків. Список використаних джерел включає 42 найменування.

1 Теоретико-методичні основи сутнісного визнання та оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства

1.1 Сутність фінансової діяльності підприємства, її принципи та завдання

У сучасних умовах розвиток підприємств неможливий без ефективної фінансової діяльності, яка забезпечує формування сприятливого внутрішнього середовища для досягнення стратегічних цілей і завдань в умовах трансформації підприємницького середовища України.

Це потребує від суб'єктів фінансового управління ґрунтовного розуміння сучасних концепцій, принципів, моделей і методів організації фінансової діяльності. Їх застосування сприяє раціональному формуванню, розподілу та використанню грошових ресурсів підприємства, підвищенню прибутковості, мінімізації фінансових ризиків, а також забезпеченню належного рівня фінансової стійкості та платоспроможності.

Підприємство – «юридична особа, яка на день введення в дію Закону зареєстрована в організаційно-правовій формі державного підприємства (державного комерційного підприємства, державного некомерційного підприємства, казенного підприємства), комунального підприємства (комунального комерційного підприємства, комунального некомерційного підприємства), спільного комунального підприємства, приватного підприємства, дочірнього підприємства, іноземного підприємства, підприємства об'єднання громадян (релігійної організації, профспілки), підприємства споживчої кооперації» [8].

Суб'єкти господарювання залежно від чисельності працівників та річного обсягу доходу поділяються на суб'єкти мікро-, малого, середнього та великого підприємництва (таблиця 1.1).

У сучасних умовах розвиток підприємств неможливий без ефективної фінансової діяльності, яка забезпечує формування сприятливого внутрішнього середовища для досягнення стратегічних цілей і завдань в умовах трансформації підприємницького середовища України.

Це потребує від суб'єктів фінансового управління ґрунтовного розуміння сучасних концепцій, принципів, моделей і методів організації фінансової діяльності. Їх застосування сприяє раціональному формуванню, розподілу та використанню грошових ресурсів підприємства, підвищенню прибутковості, мінімізації фінансових ризиків, а також забезпеченню належного рівня фінансової стійкості та платоспроможності.

Підприємство – «юридична особа, яка на день введення в дію Закону зареєстрована в організаційно-правовій формі державного підприємства (державного комерційного підприємства, державного некомерційного підприємства, казенного підприємства), комунального підприємства (комунального комерційного підприємства, комунального некомерційного підприємства), спільного комунального підприємства, приватного підприємства, дочірнього підприємства, іноземного підприємства, підприємства об'єднання громадян (релігійної організації, профспілки), підприємства споживчої кооперації» [8].

Суб'єкти господарювання залежно від чисельності працівників та річного обсягу доходу поділяються на суб'єкти мікро-, малого, середнього та великого підприємництва (таблиця 1.1).

Фінансова діяльність підприємства являє собою цілеспрямований процес управління грошовими потоками, капіталом і фінансовими зобов'язаннями з метою забезпечення стабільного функціонування та підвищення прибутковості. Вона включає формування, розподіл і використання фінансових ресурсів, необхідних для здійснення поточної діяльності та реалізації перспективних напрямів розвитку.

Таблиця 1.1 – Класифікація суб'єктів господарювання

Розмір	Категорія суб'єкта господарювання	Кількість працівників за календарний рік	Обсяг річного доходу
мікропідприємництво	фізичні особи, юридичні особи	не перевищує 10 осіб	не перевищує 2 млн євро
мале підприємництво	фізичні особи, юридичні особи	не перевищує 50 осіб	не перевищує 10 млн євро
велике підприємництво	юридичні особи	не перевищує 250 осіб	не перевищує 50 млн євро

Джерело: складено за матеріалами [8]

У сучасній економічній і науковій літературі немає єдиного стандартизованого підходу до трактування поняття «фінансова діяльність підприємства». Багатоаспектність економічних відносин зумовлює існування відразу кількох головних наукових підходів (таблиця 1.2).

Найбільш поширені наукові підходи до визначення сутності фінансової діяльності підприємства можна систематизувати за кількома основними напрямками. Кожен із них відображає окремі аспекти фінансової діяльності та акцентує увагу на її функціональному призначенні в системі управління підприємством.

Процесно-ресурсний підхід - розглядає фінансову діяльність як безперервний процес формування, розподілу і використання фінансових ресурсів та грошових фондів підприємства. Основною метою такого підходу є забезпечення ефективного функціонування суб'єкта господарювання, підтримання його платоспроможності та створення умов для подальшого розвитку. У межах цього підходу фінансова діяльність тісно пов'язується із забезпеченням підприємства необхідними ресурсами для здійснення виробничої, інвестиційної та операційної діяльності.

Таблиця 1.2 – Наукові підходи до трактування сутності економічної категорії «фінансова діяльність підприємства»

Джерело	«Фінансова діяльність підприємства» - це ...
Васильчук І. П., Ізмайлова Н. В., Зайцева А. С. [9]	«процес фінансування або формування капіталу з різних джерел та методів залучення для забезпечення потреб операційної й інвестиційної діяльності»
Нестеренко В., Осьмірко І., Синиця Т. [10]	«сукупність дій на всіх рівнях господарювання, в результаті яких за допомогою виробництва та обміну ресурсами і продукцією відбувається задоволення усіх потреб підприємства і споживачів»
Петренко В.А., Гурбик Ю.Ю., Сальнікова М.В. [11]	«діяльність, яка здійснюється підприємством з метою формування первісного капіталу і наступного забезпечення обґрунтованих пропорцій при формуванні і використанні фінансових ресурсів підприємства, створення умов для виконання зобов'язань перед державою, покупцями, постачальниками»
Рубанов П. М., Боронос В. М., Касьяненко Т. В., Похилько С. В. [12]	«будь-яка сфера діяльності СП, де виникають фінансові відносини (тобто економічні відносини щодо створення, розподілу і використання фінансових ресурсів): взаємодія з партнерами з бізнесу, бюджетами всіх рівнів, власниками капіталу, з іншими суб'єктами ринку і т. д.»
Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф. [13]	«сукупність операцій, які призводять до зміни величини та (або) складу власного і позикового капіталу»
Хацер М. В. [14]	«це активність персоналу, менеджменту, власників та стейкхолдерів щодо внесення змін у фінансові процеси, які відбуваються на підприємстві»
НП(С)БО 1 [15]	«діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства»

Управлінський підхід - трактує фінансову діяльність як систему управлінських рішень та практичних заходів, спрямованих на досягнення стратегічних і поточних цілей підприємства. У центрі уваги знаходяться питання пошуку оптимальних джерел фінансування, управління капіталом, підвищення прибутковості, мінімізації фінансових ризиків та забезпечення

фінансової стійкості. Даний підхід підкреслює важливість ефективного фінансового менеджменту в процесі прийняття управлінських рішень.

Бухгалтерсько-звітний підхід - базується на нормативному та обліковому трактуванні фінансової діяльності. Згідно з цим підходом, фінансова діяльність охоплює сукупність господарських операцій, що призводять до змін у структурі та обсягах власного і позикового капіталу підприємства. Такий підхід широко використовується у фінансовій звітності та бухгалтерському обліку, оскільки дозволяє оцінити результати фінансової діяльності через систему фінансових показників і звітних даних.

Функціональний підхід - розглядає фінансову діяльність як один із ключових напрямів управління підприємством, який охоплює комплекс взаємопов'язаних функцій, зокрема, фінансове планування, аналіз, контроль, прогнозування, інвестування, управління активами та зобов'язаннями, а також організація та регулювання грошових потоків. У межах цього підходу основна увага приділяється реалізації управлінських функцій, які забезпечують ефективне використання фінансових ресурсів, підтримання ліквідності та платоспроможності підприємства, а також досягнення його стратегічних цілей. Функціональний підхід підкреслює важливість координації всіх фінансових процесів для забезпечення стабільного розвитку підприємства та підвищення результативності його діяльності.

Таким чином, різні наукові підходи до визначення фінансової діяльності підприємства доповнюють один одного та дають змогу комплексно розглядати її як важливу складову функціонування і розвитку підприємства.

Ефективна фінансова діяльність підприємства ґрунтується на системі принципів, які забезпечують раціональне формування, розподіл і використання фінансових ресурсів, а також сприяють досягненню стратегічних і поточних цілей підприємства. Принципи фінансової діяльності підприємства подано на рисунку 1.1.

Принцип самофінансування - передбачає забезпечення діяльності підприємства переважно за рахунок власних фінансових ресурсів. Підприємство має покривати поточні витрати, фінансувати розвиток й інвестиційні проєкти за рахунок отриманих доходів та прибутку, а у випадку необхідності - залучати позиковий капітал на економічно обґрунтованих умовах. Реалізація даного принципу сприяє фінансовій незалежності та підвищує стійкість підприємства до зовнішніх ризиків.

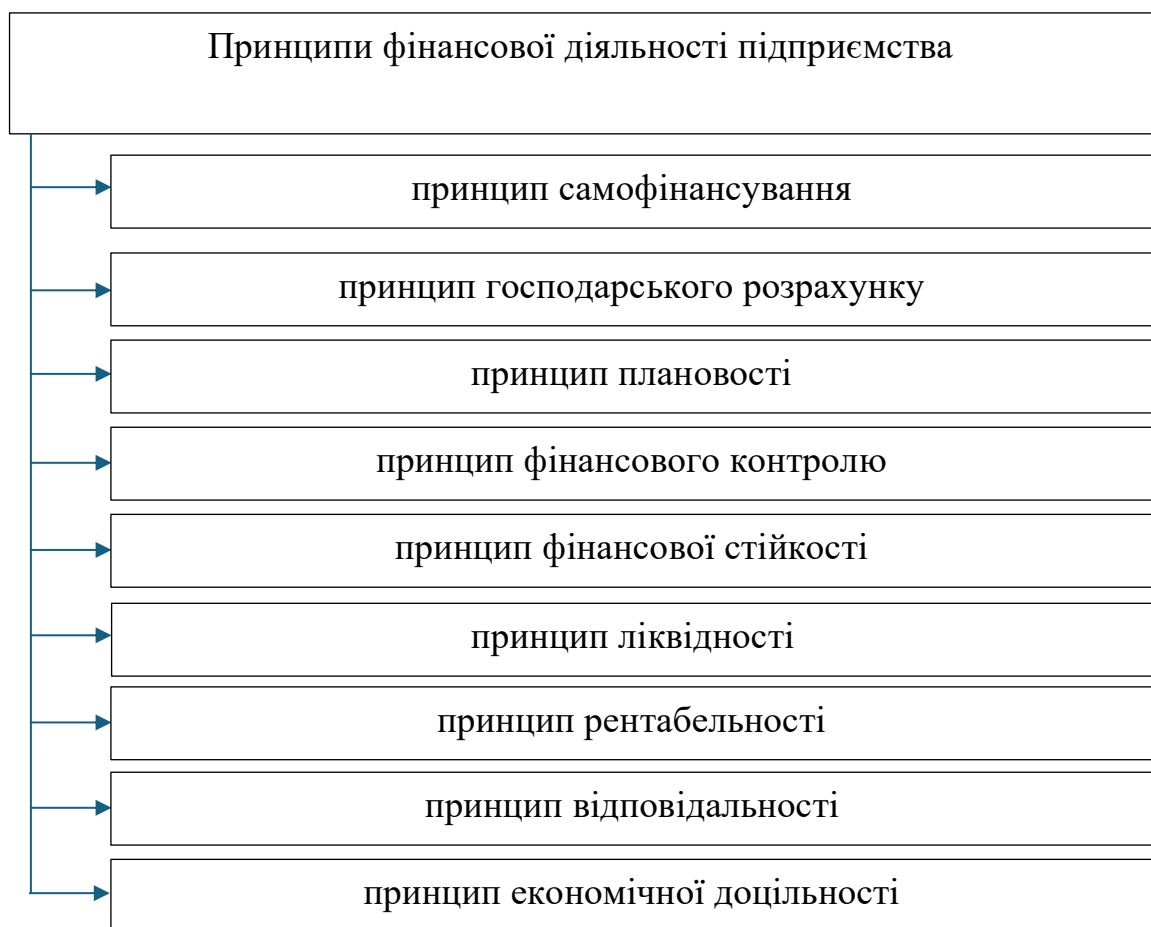

Рисунок 1.1 – Система принципів фінансової діяльності підприємства

Джерело: складено за матеріалами [16-21]

Принцип господарського розрахунку - полягає у постійному зіставленні результатів діяльності із витратами на їх досягнення. Його основною метою є забезпечення прибуткової діяльності шляхом раціонального використання

ресурсів, зниження витрат і підвищення ефективності господарювання. Дотримання цього принципу дозволяє підприємству досягати максимального економічного ефекту за мінімальних витрат.

Принцип плановості - передбачає здійснення фінансової діяльності на основі системи фінансових планів, бюджетів, кошторисів та прогнозів. Планування забезпечує узгодженість фінансових рішень із загальною стратегією розвитку підприємства, сприяє ефективному розподілу ресурсів і дає можливість своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища.

Принцип фінансового контролю полягає в безперервному моніторингу фінансових процесів, перевірці цільового використання коштів і дотримання фінансової дисципліни. Завдяки фінансовому контролю підприємство може своєчасно виявляти відхилення від запланованих показників, оцінювати ефективність використання ресурсів та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Окрім наведених принципів, важливе значення для ефективної організації фінансової діяльності мають принципи фінансової стійкості, ліквідності, рентабельності, відповідальності та економічної доцільності.

Принцип фінансової стійкості - передбачає підтримання такого стану фінансових ресурсів підприємства, за якого воно здатне безперервно здійснювати свою діяльність, виконувати поточні й довгострокові зобов'язання, протистояти впливу зовнішніх та внутрішніх ризиків. Дотримання цього принципу забезпечує незалежність підприємства від надмірного залучення позикових коштів і створює основу для його стабільного розвитку.

Принцип ліквідності полягає в забезпеченні здатності підприємства своєчасно і в повному обсязі виконувати свої фінансові зобов'язання перед кредиторами, постачальниками, працівниками і державою. Для цього необхідно підтримувати оптимальне співвідношення між ліквідними активами і поточними зобов'язаннями, що сприяє збереженню платоспроможності підприємства й мінімізує ризик виникнення фінансових труднощів.

Принцип рентабельності передбачає спрямування фінансової діяльності на досягнення максимального економічного результату за раціонального використання наявних ресурсів. Реалізація цього принципу забезпечує отримання прибутку, який є основним джерелом фінансування розвитку підприємства, підвищення його ринкової вартості та зміцнення конкурентних позицій.

Принцип відповідальності означає, що всі учасники фінансових відносин на підприємстві несуть відповідальність за прийняті рішення, результати використання фінансових ресурсів і дотримання фінансової дисципліни. Цей принцип сприяє підвищенню ефективності управління фінансами, забезпечує прозорість фінансових операцій та знижує ризик нераціонального використання коштів.

Принцип економічної доцільності полягає у прийнятті таких фінансових рішень, які забезпечують найбільший економічний ефект за мінімально можливих витрат. Будь-які витрати, інвестиції чи фінансові заходи повинні бути обґрунтованими та спрямованими на досягнення позитивного фінансового результату. Дотримання цього принципу сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів і забезпечує зростання вартості підприємства.

У сукупності зазначені принципи формують основу ефективної фінансової діяльності підприємства, забезпечує його здатність своєчасно виконувати зобов'язання, раціонально використовувати наявні ресурси, отримувати достатній рівень прибутку, підтримувати фінансову безпеку та створюють передумови для довгострокового розвитку.

Фінансова діяльність підприємств спрямована на забезпечення виконання основних завдань, які здійснюються за основними напрямками, поданими на рисунку 1.2.

Фінансове прогнозування та планування є важливою складовою фінансової діяльності підприємства, оскільки забезпечує визначення потреби у фінансових ресурсах та джерел їх формування. На цьому етапі оцінюється

необхідний обсяг грошових коштів для здійснення операційної та інвестиційної діяльності, а також розробляються заходи щодо їх ефективного залучення і використання. Завдяки фінансовому плануванню підприємство може своєчасно забезпечувати виконання своїх зобов'язань, підтримувати фінансову стійкість і створювати умови для подальшого розвитку.

Рисунок 1.2 – Напрямки та завдання фінансової діяльності підприємств

Джерело: складено за матеріалами [22-26]

Оперативна, поточна фінансово-економічна робота підприємства - охоплює комплекс заходів, спрямованих на забезпечення його безперервного функціонування та ефективного управління фінансовими ресурсами в процесі повсякденної діяльності. Вона включає організацію розрахунків із

контрагентами, контроль за надходженням і використанням грошових коштів, управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, здійснення платежів, виконання фінансових зобов'язань перед працівниками, постачальниками, кредиторами та державою. Важливою складовою поточної фінансово-економічної роботи є забезпечення своєчасного надходження доходів, контроль за витратами, підтримання належного рівня ліквідності та платоспроможності підприємства. Крім того, вона передбачає постійний моніторинг фінансових показників, аналіз руху грошових потоків та оперативне реагування на зміни внутрішнього і зовнішнього середовища. Ефективна організація оперативної фінансово-економічної роботи сприяє раціональному використанню фінансових ресурсів, зміцненню фінансової дисципліни, підвищенню прибутковості діяльності та забезпеченню стабільного розвитку підприємства.

Аналіз та контроль виробничо-господарської діяльності підприємства є важливою складовою системи управління, спрямованою на оцінку результатів діяльності, виявлення резервів підвищення ефективності та забезпечення досягнення поставлених цілей. У процесі аналізу досліджуються показники виробництва, реалізації продукції, використання трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, а також фінансові результати діяльності підприємства. Контроль виробничо-господарської діяльності передбачає систематичне спостереження за виконанням планових показників, дотриманням встановлених норм і нормативів, ефективністю використання ресурсів та своєчасним виконанням управлінських рішень. Його результати дають змогу виявляти відхилення від запланованих показників, визначати причини їх виникнення та розробляти заходи щодо усунення недоліків. Ефективне поєднання аналізу та контролю сприяє підвищенню результативності діяльності підприємства, зміцненню його фінансового стану, зростанню прибутковості та забезпеченню конкурентоспроможності в сучасних умовах господарювання.

Таким чином, фінансова діяльність підприємства спрямована на забезпечення його стабільного функціонування, ефективного використання ресурсів та досягнення стратегічних цілей. Основним завданням фінансової діяльності є ефективне управління фінансовими ресурсами підприємства з метою забезпечення його прибутковості, фінансової стійкості та довгострокового розвитку.

1.2 Фактори впливу та концептуальні підходи оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства

Метою управління фінансово-господарською діяльністю підприємства є досягнення високих показників ефективності функціонування та забезпечення його сталого розвитку. Ефективність діяльності доцільно розглядати як співвідношення отриманого результату (ефекту) до витрат ресурсів, необхідних для його досягнення.

У сучасних умовах господарювання ефективно управління фінансово-господарською діяльністю спрямоване на раціональне використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, підвищення прибутковості та зміцнення конкурентних позицій підприємства. Досягнення високого рівня ефективності передбачає не лише максимізацію фінансових результатів, а й оптимізацію витрат, забезпечення фінансової стійкості, платоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства.

Оцінювання ефективності дає змогу визначити рівень результативності діяльності підприємства, виявити резерви зростання, оцінити доцільність використання ресурсів і сформулювати обґрунтовані управлінські рішення. Саме тому підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності є одним із ключових завдань сучасного менеджменту та важливою передумовою довгострокового розвитку підприємства

Фінансова діяльність підприємства здійснюється під впливом численних факторів, які визначають умови формування, розподілу та використання фінансових ресурсів. Від характеру та сили впливу цих факторів залежить фінансова стійкість, платоспроможність, прибутковість і конкурентоспроможність підприємства. Усі фактори доцільно поділяти на зовнішні та внутрішні (рисунок 1.3).

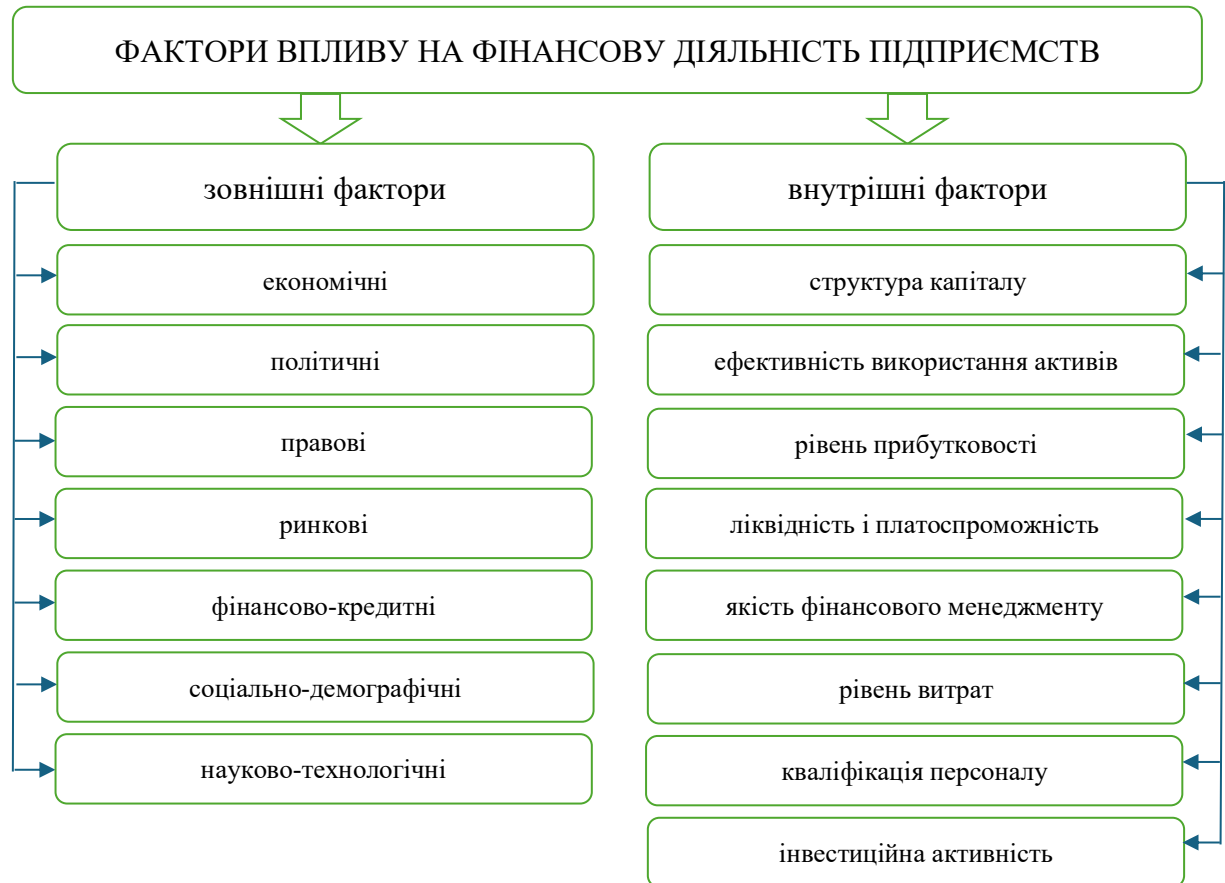

Рисунок 1.3 – Фактори впливу на фінансову діяльність підприємств

Джерело: складено за матеріалами [11, 27- 30]

Зовнішні фактори формуються поза межами підприємства й практично не піддаються його прямому впливу, однак суттєво визначають результати фінансової діяльності. До них відносяться:

- економічні фактори – до яких належать темпи економічного зростання, рівень інфляції, валютний курс, рівень безробіття і купівельна спроможність населення. Погіршення економічної ситуації призводить до скорочення

попиту на продукцію, зниження доходів підприємства і погіршення його фінансового стану;

- політичні фактори - до яких належать політична стабільність, державна підтримка бізнесу, військові конфлікти і міжнародні відносини, які безпосередньо впливають на інвестиційну активність, доступ до фінансових ресурсів і рівень підприємницьких ризиків;

- правові фактори - до яких належать зміни у податковому законодавстві, фінансовому регулюванні, порядку ведення бухгалтерського обліку і звітності, що впливає на величину витрат, прибутку та податкового навантаження підприємства;

- ринкові фактори - до яких належать конкуренція, рівень попиту і пропозиції, цінова політика на ринку, поведінка споживачів, які визначають обсяги реалізації продукції та фінансові результати діяльності;

- фінансово-кредитні фактори - до яких належать рівень відсоткових ставок, доступність кредитних ресурсів, стан банківської системи і фондового ринку, що впливають на можливості залучення додаткового капіталу для фінансування діяльності підприємства;

- соціально-демографічні фактори - до яких належать чисельність населення, рівень доходів громадян, міграційні процеси і структура споживання, що формують ринковий попит і визначають перспективи розвитку окремих галузей;

- науково-технологічні фактори - до яких належать впровадження нових технологій, автоматизація виробництва і цифровізація бізнес-процесів, що сприяють підвищенню продуктивності праці, скороченню витрат та покращенню фінансових результатів.

Внутрішні фактори формуються безпосередньо на підприємстві й можуть регулюватися його менеджментом у процесі управління. До них відносяться:

- структура капіталу - співвідношення власного та позикового капіталу впливає на фінансову незалежність, рівень ризику і вартість фінансових ресурсів підприємства;

- ефективність використання активів - раціональне використання основних засобів, оборотних активів і виробничих запасів забезпечує зростання доходів та підвищення рентабельності діяльності;

- рівень прибутковості - обсяг прибутку визначає можливості підприємства щодо самофінансування, інвестування та розширення діяльності;

- ліквідність і платоспроможність - здатність підприємства своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання є важливою умовою його стабільного функціонування та ділової репутації;

- якість фінансового менеджменту - ефективність управлінських рішень у сфері планування, бюджетування, контролю та аналізу фінансової діяльності безпосередньо впливає на результати роботи підприємства;

- рівень витрат - величина собівартості продукції та операційних витрат визначає конкурентоспроможність підприємства і рівень його прибутковості;

- кваліфікація персоналу - професійний рівень працівників фінансових служб та керівного складу сприяє прийняттю обґрунтованих фінансових рішень і підвищенню ефективності діяльності;

- інвестиційна активність - здатність підприємства залучати та ефективно використовувати інвестиції визначає його перспективи розвитку та модернізації.

Таким чином, фінансова діяльність підприємства перебуває під впливом комплексу взаємопов'язаних зовнішніх і внутрішніх факторів. Їх своєчасний аналіз та врахування дають змогу підвищити ефективність фінансового управління, зміцнити фінансову стійкість, мінімізувати ризики та забезпечити стабільний розвиток підприємства в довгостроковій перспективі.

Аналіз та оцінка фінансової діяльності підприємства є важливими інструментами управління, які дають змогу визначити рівень ефективності

використання фінансових ресурсів, виявити проблемні аспекти діяльності та обґрунтувати напрями подальшого розвитку. Проведення аналізу дозволяє своєчасно виявляти недоліки в бізнес-процесах, що негативно впливають на фінансові результати, оцінювати фінансовий стан підприємства та приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо підвищення його прибутковості та конкурентоспроможності.

Особливого значення аналіз фінансової діяльності набуває в умовах нестабільного економічного середовища та кризових ситуацій, оскільки забезпечує інформаційну основу для розроблення ефективної стратегії розвитку та адаптації підприємства до змін зовнішнього середовища. Без систематичного аналізу неможливо об'єктивно оцінити поточний стан підприємства, його фінансові можливості та ринкові позиції.

У сучасній економічній практиці існують різноманітні методи та підходи до аналізу фінансової діяльності підприємства. Вибір конкретного методу залежить від мети дослідження, наявності необхідної інформації, часових обмежень та особливостей діяльності підприємства. Для отримання найбільш повної та об'єктивної характеристики фінансового стану доцільно застосовувати комплексний підхід, який передбачає послідовне проведення аналізу за визначеними етапами та використання системи взаємопов'язаних показників. Такий підхід дає змогу всебічно оцінити ефективність фінансової діяльності підприємства, визначити резерви її покращення та сформулювати рекомендації щодо підвищення результативності функціонування підприємства.

Основні етапи проведення комплексної оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства подано на рисунку 1.4.

На першому етапі проводиться аналіз і оцінка економічного потенціалу підприємства, які передбачають комплексне дослідження ресурсних можливостей підприємства, рівня їх використання, здатності забезпечувати стабільний розвиток і досягнення стратегічних цілей. На цьому етапі

оцінюються склад, структура й ефективність використання майна, капіталу, трудових і фінансових ресурсів підприємства.

Важливим напрямом дослідження є горизонтальний аналіз майна і капіталу, який дозволяє визначити динаміку змін окремих статей активів і джерел їх формування за певний період, виявити тенденції зростання або скорочення окремих складових, оцінити їх вплив на фінансовий стан підприємства.

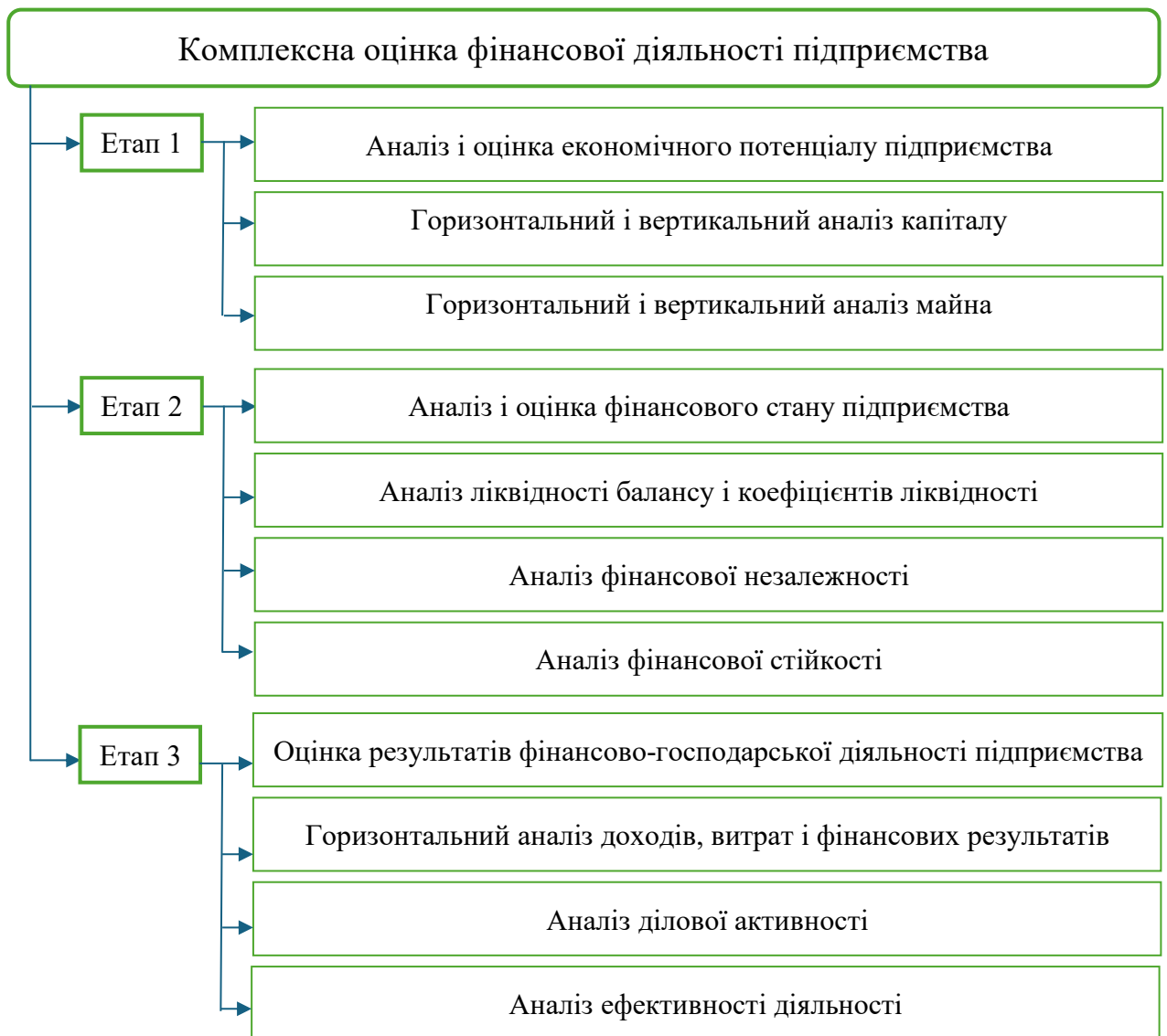

Рисунок 1.4 – Етапи комплексної оцінки фінансової діяльності підприємства

Джерело: складено за матеріалами [31-39]

Поряд із цим здійснюється вертикальний аналіз майна і капіталу, що передбачає визначення питомої ваги окремих елементів активів і пасивів у загальній структурі балансу. Такий аналіз дає змогу оцінити структурні зміни в майні підприємства, співвідношення між власним і позиковим капіталом, а також визначити рівень фінансової незалежності та стійкості підприємства.

Результати горизонтального та вертикального аналізу створюють основу для оцінки економічного потенціалу підприємства, виявлення резервів підвищення ефективності використання ресурсів та формування обґрунтованих управлінських рішень щодо зміцнення фінансового стану й забезпечення подальшого розвитку підприємства.

На другому етапі проводиться аналіз і оцінка фінансового стану підприємства, що є важливим етапом комплексного дослідження його фінансової діяльності, оскільки дає змогу визначити рівень платоспроможності, фінансової незалежності та стійкості підприємства. Особлива увага при цьому приділяється дослідженню ліквідності балансу та оцінці здатності підприємства своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання.

Одним із ключових напрямів аналізу є побудова балансу ліквідності, яка передбачає групування активів за ступенем їх ліквідності, а зобов'язань - за термінами погашення. Порівняння відповідних груп активів і пасивів дозволяє оцінити здатність підприємства погашати свої поточні та довгострокові зобов'язання за рахунок наявних активів, а також визначити рівень його платоспроможності.

Наступним етапом є розрахунок та оцінка коефіцієнтів ліквідності, зокрема коефіцієнта абсолютної, швидкої та поточної ліквідності. Дані показники характеризують здатність підприємства своєчасно розраховуватися за своїми короткостроковими зобов'язаннями та дають можливість оцінити рівень фінансової безпеки в короткостроковому періоді.

Важливе значення має також аналіз коефіцієнтів фінансової незалежності, які відображають ступінь залежності підприємства від

зовнішніх джерел фінансування. До цієї групи належать коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової залежності та коефіцієнт концентрації позикового капіталу. Їх оцінка дозволяє визначити рівень фінансової самостійності підприємства та його здатність здійснювати діяльність переважно за рахунок власних ресурсів.

Для комплексної характеристики фінансового стану також проводиться аналіз показників фінансової стійкості, серед яких коефіцієнт фінансової стійкості, коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами, коефіцієнт маневреності власного капіталу та коефіцієнт співвідношення власного і позикового капіталу. Ці показники дають змогу оцінити стабільність фінансового стану підприємства, його здатність підтримувати безперервність діяльності та протистояти негативним впливам зовнішнього середовища.

Таким чином, побудова балансу ліквідності та аналіз коефіцієнтів ліквідності, фінансової незалежності й фінансової стійкості забезпечують всебічну оцінку фінансового стану підприємства, дозволяють виявити проблемні аспекти його діяльності та сформулювати обґрунтовані рекомендації щодо зміцнення фінансової стійкості та підвищення ефективності фінансового управління.

На третьому етапі проводиться оцінка результатів фінансово-господарської діяльності та ефективності і вона є завершальним етапом комплексного аналізу, що дозволяє визначити рівень досягнення поставлених цілей, результативність використання ресурсів та перспективи подальшого розвитку підприємства. На цьому етапі узагальнюються результати попередніх аналітичних досліджень, оцінюються фінансові результати та визначаються основні тенденції розвитку підприємства.

Особлива увага приділяється аналізу показників доходу, витрат і прибутку. Для цього досліджується динаміка чистого доходу від реалізації продукції, валового, операційного та чистого прибутку, а також виявляються фактори, що вплинули на їх зміну.

Таблиця 1.3 – Система показників оцінки ефективності фінансової діяльності підприємств

Група показників	Показники за складовими	Методика розрахунку	Нормативне значення
Показники платоспроможності (незалежності)	Коефіцієнт автономії	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Сума пасивів}}$	0,4-0,6
	Коефіцієнт фінансової стабільності (фінансування)	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Довгострокові зобов'язання} + \text{Короткострокові зобов'язання}}$	0,67-1,5
	Коефіцієнт фінансової стійкості	$\frac{\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Сума пасивів}}$	0,7-0,9
Показники ліквідності	Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	2-3
	Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{(\text{Сума оборотних активів} - \text{Сума запасів})}{\text{Поточні зобов'язання}}$	0,5-1 і вище
	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{Грошові кошти та їх еквіваленти}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	0,1-0,2
	Рівень чистого оборотного капіталу	Оборотні активи - Короткострокові зобов'язання	позитивне значення
Показники фінансової стійкості	Коефіцієнт фінансового ризику	$\frac{(\text{Залучений капітал})}{(\text{Власний капітал})}$	$\leq 0,5$, критично – 1
	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{\text{Власний оборотний капітал}}{\text{Власний капітал}}$	> 0
	Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	$\frac{\text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Необоротні активи}}$	-
	Коефіцієнт довгострокового залучення коштів	$\frac{\text{Довгострокові зобов'язання}}{(\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання})}$	0,4
	Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	$\frac{\text{Власний капітал}}{(\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання})}$	0,6
Показники рентабельності (результативності діяльності)	Рентабельність продажу	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Виручка}}$	$>0,3$ збільшення
	Рентабельність активів	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічна вартість активів}}$	$>0,14$ збільшення
	Рентабельність власного капіталу	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічна вартість власного капіталу}}$	$>0,2$ збільшення
Показники ділової активності	Коефіцієнт оборотності активів (ресурсівіддачі)	$\frac{\text{Виручка від реалізації продукції}}{\text{Середньорічна вартість активів}}$	зростання
	Коефіцієнт фондівіддачі	$\frac{\text{Виручка від реалізації продукції}}{\text{Середньорічна залишкова вартість ОЗ}}$	зростання
	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	$\frac{\text{Виручка від реалізації продукції}}{\text{Середньорічна сума власного капіталу}}$	зростання
	Коефіцієнт оборотності запасів	$\frac{\text{Собівартості продукції}}{\text{Середньорічна сума запасів}}$	зростання
	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$\frac{\text{Виручка}}{\text{Середньорічна сума дебіторської заборгованості}}$	зростання
	Коефіцієнт оборотності пасивів	$\frac{\text{Вартість реалізованої продукції}}{\text{Загальні пасиви}}$	Чим вищий показник
	Коефіцієнт оборотності зобов'язань	$\frac{\text{Собівартість (сума покупок) за період}}{\text{Середньорічна сума кредиторської заборгованості}}$	зниження

Джерело: складено за матеріалами [10, 16, 23, 32, 33, 35, 40, 41]

Такий аналіз дозволяє оцінити результативність господарської діяльності та ефективність управління фінансовими ресурсами.

Важливим складником даного етапу є оцінка ефективності діяльності підприємства, яка здійснюється за допомогою системи показників рентабельності. Зокрема, розраховуються показники рентабельності активів, власного капіталу, реалізованої продукції, операційної діяльності та підприємства загалом. Вони характеризують рівень прибутковості використання майна, капіталу та інших ресурсів підприємства, а також дозволяють оцінити здатність підприємства генерувати прибуток у процесі господарської діяльності.

Крім того, проводиться оцінка ділової активності, яка передбачає аналіз оборотності активів, запасів, дебіторської заборгованості та власного капіталу. Це дає змогу визначити ефективність використання ресурсів, швидкість їх обігу та вплив на кінцеві результати діяльності підприємства.

Систему оцінки ефективності фінансової діяльності підприємств подано в таблиці 1.3.

На основі отриманих результатів формується загальна оцінка ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства, визначаються його сильні та слабкі сторони, виявляються резерви підвищення прибутковості, фінансової стійкості та конкурентоспроможності. Результати такого аналізу слугують інформаційною базою для розроблення управлінських рішень і заходів, спрямованих на підвищення ефективності діяльності підприємства та забезпечення його сталого розвитку.

2 Аналітико-практичні аспекти оцінки ефективності фінансової діяльності підприємств на макро- та мікроекономічному рівні та напрями її підвищення

2.1 Аналіз фінансової діяльності підприємств України в 2022-2024 роках

Починаючи з 2014 р., економіка України функціонує в умовах тривалої військової агресії із боку росії, що спричинило суттєві структурні зміни в національній економіці й негативно вплинуло на її розвиток. Воєнні дії стали одним із ключових чинників дестабілізації економічного середовища, зумовивши скорочення обсягів виробництва, зниження інвестиційної активності, погіршення умов ведення бізнесу і зростання фінансових ризиків для суб'єктів господарювання. Крім того, значного впливу зазнали ринок праці, фінансова система і зовнішньоекономічна діяльність країни.

Повномасштабне вторгнення росії в лютому 2022 року стало безпрецедентним випробуванням для економіки України. Це призвело до масштабних руйнувань виробничих потужностей, транспортної, енергетичної і соціальної інфраструктури, втрати частини економічного потенціалу держави, порушення логістичних маршрутів та виробничих зв'язків. Додатковими негативними наслідками стали дефіцит кваліфікованої робочої сили через масову міграцію населення, скорочення внутрішнього попиту і зростання навантаження на державні фінанси. За таких умов особливої актуальності набули питання забезпечення макроекономічної стабільності, підтримки підприємницької діяльності й збереження фінансової стійкості суб'єктів господарювання.

Незважаючи на значні виклики, вітчизняна економіка продемонструвала здатність до адаптації та поступового відновлення. Упродовж 2023–2025 років спостерігаються позитивні тенденції щодо поживлення економічної

активності, відновлення окремих секторів господарства і стабілізації фінансової системи. Важливими чинниками цього процесу стали значні обсяги міжнародної фінансової допомоги, підтримка з боку міжнародних фінансових організацій, реалізація державних програм стимулювання підприємництва, релокації бізнесу і відбудови критичної інфраструктури.

Суттєву роль в забезпеченні економічної стабільності відіграє діяльність Національного банку України, спрямована на підтримання стійкості банківської системи, стримування інфляційних процесів та стабілізацію валютного ринку. Водночас українські підприємства активно адаптуються до нових умов функціонування шляхом диверсифікації ринків збуту, оптимізації бізнес-процесів, впровадження цифрових технологій і пошуку нових джерел фінансування.

Кількість діючих суб'єктів господарювання в Україні, незважаючи на негативний вплив воєнних дій на економіку, залишається значною і демонструє тенденцію до поступового відновлення.

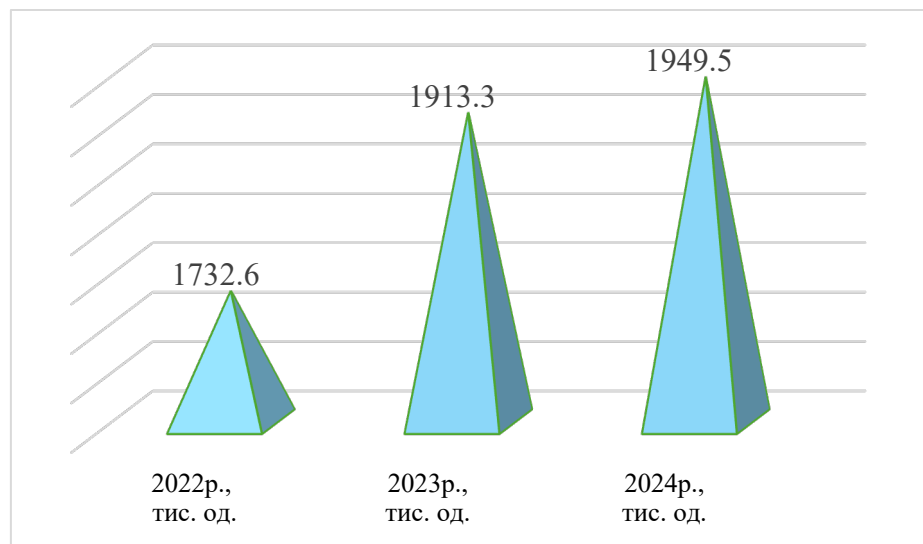

Рисунок 2.1 – Динаміка діючих суб'єктів господарювання в Україні в 2022-2024 роках

Джерело: складено за матеріалами [41]

У 2022 р. в країні функціонувало близько 1 млн 732,6 тис. суб'єктів господарювання, у 2023 р. їх кількість зростає до 1 млн 913,3 тис. одиниць, що

свідчить про активізацію підприємницької діяльності і адаптацію бізнесу до умов воєнного стану. За підсумками 2024 р. спостерігалось подальше збільшення кількості суб'єктів господарювання, зокрема їх кількість склала 1 млн 949,5 тис. одиниць і зросла, насамперед, за рахунок фізичних осіб-підприємців, що стало результатом розвитку малого бізнесу та державних програм підтримки підприємництва (рисунок 2.1). В структурі бізнесу 2024 р. підприємства складають 14,7%, фізичні особи-підприємці – 85,3% і приблизно такі структурні співвідношення спостерігаються впродовж 2022-2024 р.р., амплітуда коливань складає 1,3%.

Аналіз структури зайнятості в Україні у 2024 р. свідчить, що найбільша кількість працівників була зайнята у сфері торгівлі (26,4%), промисловості (20,4%) і сільському господарстві (10,8%). Значною залишалася частка зайнятих у галузях освіти, охорони здоров'я і транспорту. Така структура зайнятості характеризує збереження провідної ролі традиційних секторів економіки, поступове посилення значення сфери послуг у формуванні трудового потенціалу країни.

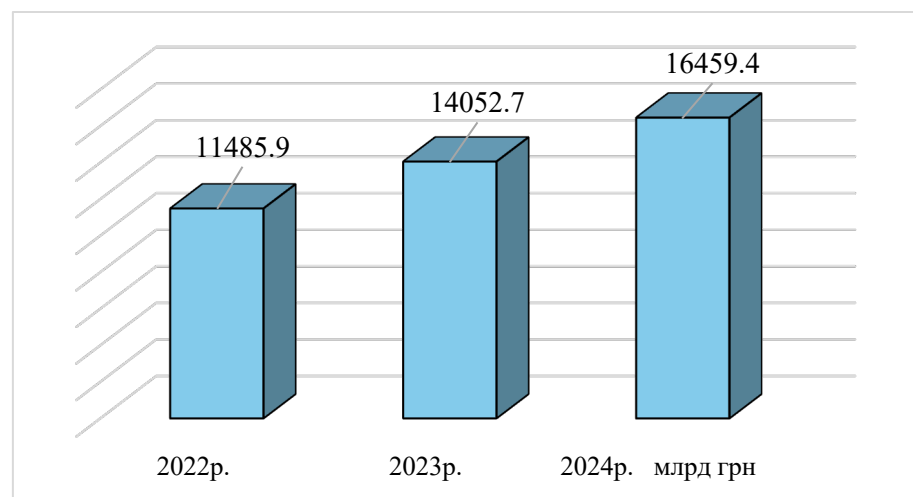

Рисунок 2.2 – Динаміка обсягу реалізованої продукції суб'єктами господарювання в Україні в 2022-2024 роках

Джерело: складено за матеріалами [41]

За даними Держстату України, у 2022 році обсяг реалізованої продукції суб'єктів господарювання становив 11,49 трлн грн, тоді як у 2023 році він зріс

до 14,05 трлн грн. Абсолютний приріст склав 2,96 трлн грн, а темп приросту складає +22,28%, що свідчить про збільшення обсягів реалізації порівняно з попереднім роком. У 2024 р. збереглася тенденція до відновлення економічної активності. Зокрема, обсяг реалізованої промислової продукції 2024 р. досяг 16,46 трлн грн, що на +17,15% більше порівняно з аналогічним періодом 2023 року (рисунок 2.2).

Основними видами економічної діяльності, що формували найбільші обсяги реалізованої продукції у 2024 р., були оптова та роздрібна торгівля, промисловість, сільське, лісове і рибне господарство, транспорт і складське господарство. Провідне місце традиційно посідала сфера торгівлі. Значні обсяги реалізації забезпечували промислові підприємства, насамперед підприємства переробної промисловості, енергетики і добувного сектору. Вагомий внесок у формування загального обсягу реалізації здійснювали підприємства аграрного сектору, що зберігають стратегічне значення для економіки України. Крім того, важливу роль відігравали підприємства транспортної галузі, які забезпечували логістичну підтримку внутрішнього і зовнішнього товарообігу в умовах воєнного стану.

Загальна вартість активів суб'єктів господарювання України в 2024 році склала 18,31 трлн грн, що більше в порівнянні з 2023 р. на 1,87 трлн грн.

Аналіз структури активів показав, що протягом 2022–2024 р.р. переважну частку в балансі підприємств становили оборотні активи. Станом на кінець 2024 р. їх обсяг перевищував 11,38 трлн грн, тоді як вартість необоротних активів становила понад 6,92 трлн грн, тобто частка оборотних активів майже удвічі перевищувала частку необоротних (рисунок 2.3). Така структура свідчить про підвищення мобільності активів та орієнтацію підприємств на забезпечення поточної платоспроможності й фінансової гнучкості.

Водночас динаміка окремих складових активів відображає процес адаптації бізнесу до умов високої економічної невизначеності. Зростання оборотних активів пов'язане зі збільшенням обсягів запасів, дебіторської

заборгованості та грошових коштів, що дозволяє підприємствам оперативно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури, логістичні ризики та коливання цін. Поряд із цим частка необоротних активів демонструє відносно повільні темпи зростання, що може бути наслідком скорочення інвестиційної активності, відтермінування реалізації капіталомістких проєктів та втрати частини виробничих потужностей унаслідок бойових дій.

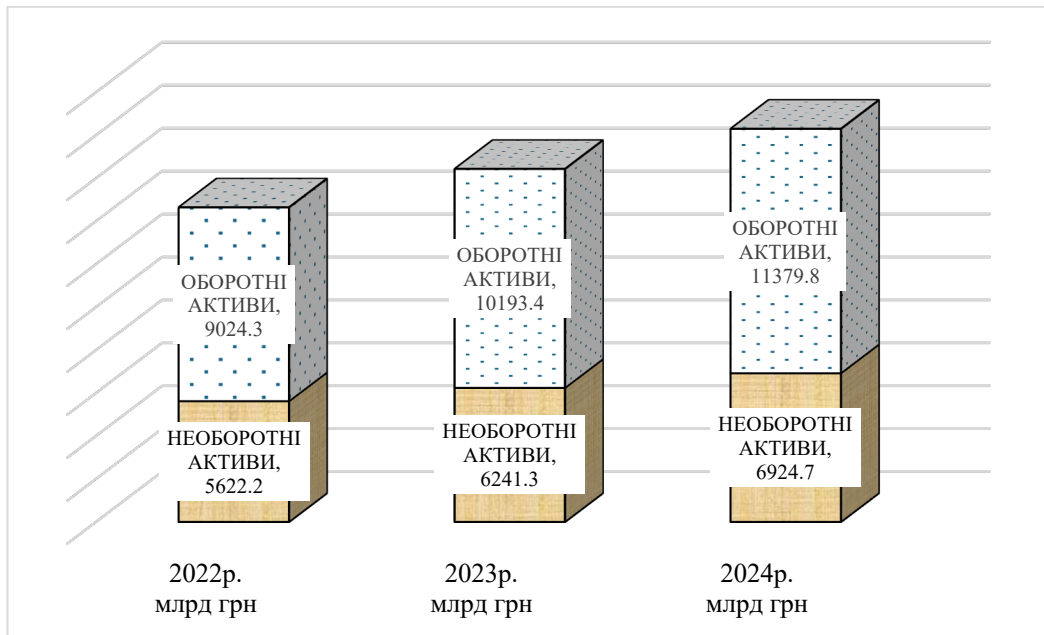

Рисунок 2.3 – Динаміка складових активу балансу суб'єктів господарювання України в 2022-2024 роках

Джерело: складено за матеріалами [41]

Галузевий аналіз свідчить, що найбільші обсяги активів у 2024 році були зосереджені у сільському господарстві, промисловості та сфері торгівлі. При цьому для аграрного сектору та промисловості характерною є значна частка необоротних активів через високу капіталомісткість виробництва, тоді як у торгівлі домінують оборотні активи, представлені переважно товарними запасами та дебіторською заборгованістю.

Зміни у складі та структурі активів підприємств України у 2022–2024 роках відображають процеси пристосування бізнесу до воєнних викликів та нестабільного економічного середовища. З одного боку, збільшення частки оборотних активів сприяє підтриманню ліквідності та фінансової стійкості

підприємств у короткостроковому періоді. З іншого боку, відносне скорочення питомої ваги необоротних активів може негативно впливати на інвестиційний потенціал і темпи довгострокового економічного зростання. Тому забезпечення збалансованої структури активів, що поєднуватиме достатній рівень ліквідності з активізацією інвестиційної діяльності, залишається одним із ключових завдань підвищення фінансової стійкості підприємств України в повоєнний період.

Великий бізнес в Україні найуспішніше адаптувався до зовнішніх умов, що дозволило досягти найвищих темпів зростання активів в 2022-2024 р.р.: зокрема загальний обсяг активів великих підприємств зріс на +29,6%, а оборотних активів – на +35,0%. У 2023 р. загальні активи великих підприємств зросли на +12,2%, а оборотні – на +13,0%. В 2024 р. відповідні показники становили +11,4% та +11,6% відповідно.

Малий бізнес також продемонстрував позитивне зростання активів, зокрема у 2023 р. +7,8% та у 2024 р. +9,6%, і зосередився переважно на нарощенні оборотних активів, що дозволило отримувати короткострокову вигоду, однак це не відповідає стратегічним цілям його розвитку. Обрана тактика є ризикованою і може створювати обмеження загалом для економічної системи України.

У 2022-2024 р.р. мікропідприємства показали високу гнучкість і адаптивність до зовнішніх ризиків. Їх політика щодо нарощення активів була помірною, що сприяло їх збільшенню на +19,6%. «Зважаючи на значну кількість мікропідприємств у структурі українського бізнесу, саме вони стали основним чинником зростання активів серед усіх суб'єктів господарювання в Україні» [9].

Оцінка структури активів суб'єктів господарювання України у 2022-2024 р.р. показує практично рівномірний розподіл їх часток між різними групами бізнесу (за їх розміром). Проте, спостерігається чітка тенденція зменшення в сукупних активах України частки малого бізнесу, натомість частка середніх і великих підприємств зростає.

Упродовж 2022–2024 років у структурі пасивів підприємств України відбувалися суттєві зміни, зумовлені впливом воєнних ризиків, інфляційних процесів та трансформацією джерел фінансування господарської діяльності. Аналіз даних Державної служби статистики України свідчить, що загальний обсяг пасивів підприємств зростає відповідно до збільшення вартості активів, оскільки баланс підприємств зберігав рівність між активами та джерелами їх формування (рисунок 2.4).

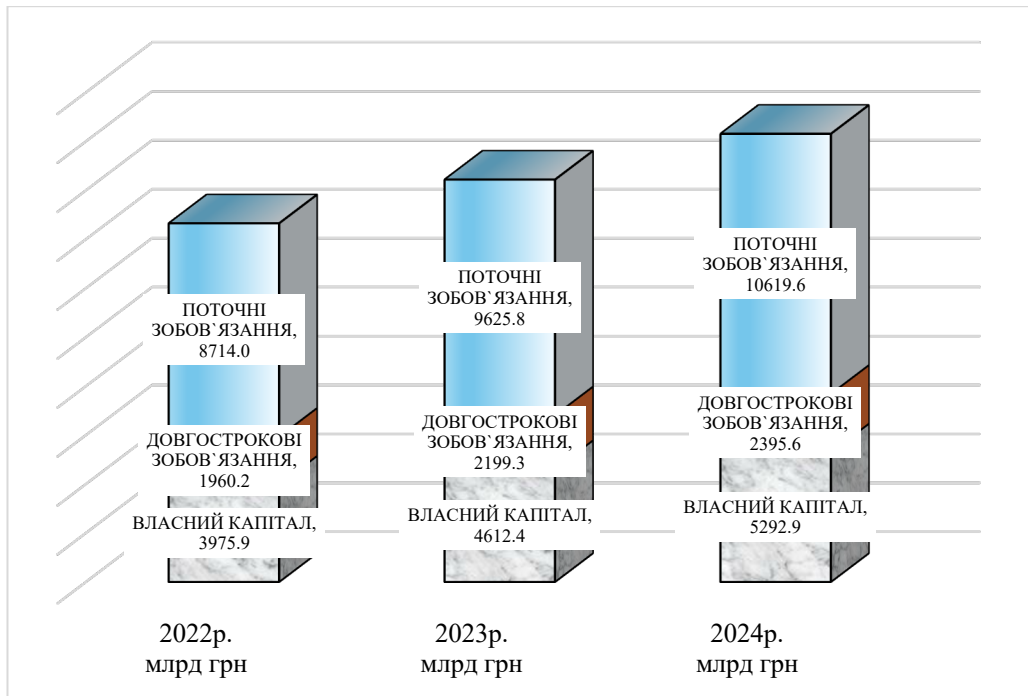

Рисунок 2.4 – Динаміка складових пасиву балансу суб'єктів господарювання України в 2022-2024 роках

Джерело: складено за матеріалами [41]

Станом на 31 грудня 2024 р. в сукупній вартості пасиву підприємств України власний капітал складав 5,29 трлн грн, довгострокові зобов'язання і забезпечення – 2,4 трлн грн, а поточні зобов'язання і забезпечення – 10,62 трлн грн (таблиця 2.1). Таким чином, більше половини джерел фінансування діяльності підприємств формували саме поточні зобов'язання, а саме 58%, тоді як частка власного капіталу становила близько 28,9%.

Таблиця 2.1 – Структура джерел фінансування суб'єктів господарювання України в 2022-2024 роках

Показники	2022р. млрд грн	2023р. млрд грн	2024р. млрд грн	Структура, %		
				2022р.	2023р.	2024р.
Власний капітал	3975.9	4612.4	5292.9	27.1	28.1	28.9
Довгострокові зобов'язання	1960.2	2199.3	2395.6	13.4	13.4	13.1
Поточні зобов'язання	8714.0	9625.8	10619.6	59.5	58.5	58.0
ПАСИВИ, усього	14654.7	16442.6	18314.2	100.0	100.0	100.0

Джерело: складено за матеріалами [41]

У 2022 р. діяльність багатьох підприємств характеризувалася значними збитками, що негативно вплинуло на величину власного капіталу. Проте вже у 2023–2024 р.р. спостерігалось поступове відновлення фінансових результатів, що сприяло збільшенню нерозподіленого прибутку та зміцненню власної фінансової бази суб'єктів господарювання. За даними Держстату, у 2024 р. фінансові результати підприємств суттєво покращилися порівняно з 2022 р., що позитивно позначилося на структурі капіталу підприємств.

Середні підприємства додали найдинамічнішого приросту власного капіталу, зокрема, у 2023 р. даний показник склав +43,3% (або 442,6 млрд грн), а у 2024 р. - +23,4% (що відповідає 343,0 млрд грн). Помірно зростав власний капітал великих підприємств, зокрема, у 2023 р. на +15,5% (або 330,1 млрд грн) та у 2024 р. +7,4% (або 182,4 млрд грн). Негативну динаміку продемонстрували малі підприємства у 2023 р., зокрема, їх власний капітал скоротився на -16,6% (або -136,2 млрд грн). Мікропідприємства втратили 24,6% власного капіталу (що складає -75,2 млрд грн). У 2024 р. власний капітал малих підприємств зріс на +22,7%, що складає +155,1 млрд грн абсолютного приросту.

Однією з ключових тенденцій стало зростання ролі поточних зобов'язань як джерела фінансування діяльності. Значна частка кредиторської

заборгованості, розрахунків із постачальниками, бюджетом та іншими контрагентами свідчить про активне використання короткострокового фінансування для підтримки операційної діяльності. Частка поточних зобов'язань у загальній сумі пасивів у 2024 році перевищувала 58,0%, що характеризує високу залежність підприємств від залучених короткострокових ресурсів.

Водночас довгострокові зобов'язання залишалися найменшою складовою пасивів. Їхня частка у 2024 р. становила близько 13,1%, що свідчить про обмежене використання довгострокових кредитів та інших інструментів інвестиційного фінансування. Така ситуація пояснюється високими ризиками ведення бізнесу в умовах війни, обережною політикою банківських установ та скороченням інвестиційної активності підприємств.

Чистий дохід підприємств України в 2022-2024 р.р. зріс з 10,68 трлн грн до 16,02 трлн грн, або на 5,34 трлн грн (рисунок 2.5).

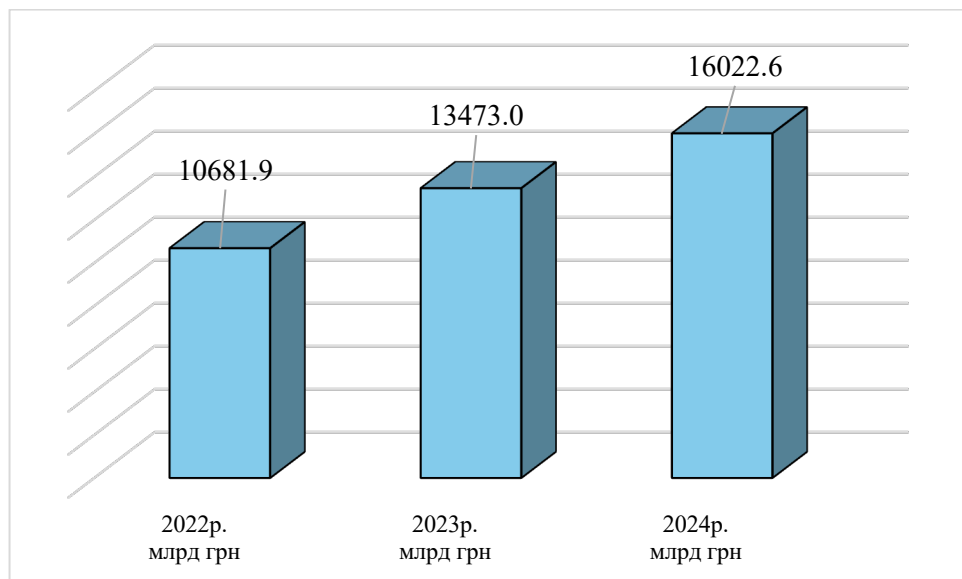

Рисунок 2.5 – Динаміка чистого доходу суб'єктів господарювання України в 2022-2024 роках

Джерело: складено за матеріалами [41]

В досліджуваному періоді частка оптової та роздрібною торгівлі у структурі чистого доходу підприємств України зросла на +1,5% і у 2024 р.

закріпилася на рівні 23,0%. Таке зростання обумовлене високими темпами інфляції, що безпосередньо трансформувалася в збільшення номінального грошового виторгу торгових мереж. Відбулася значна консолідація ринку навколо великих національних операторів (наприклад, ТОВ «АТБ-Маркет» із чистим доходом понад 200 млрд грн) через закриття дрібного регіонального бізнесу.

Частка ПЕК та енергетики продемонструвала стабільне зростання до +24,5% у 2024 р. (+1,3%⁰). Основним фактором виступала лібералізація і підвищення внутрішніх тарифів на електроенергію та енергоносії. В економіці різко зросла роль енерготрейдерів (зокрема приватного ТОВ «Д.Трейдінг» та державних гігантів АТ «Енергоатом» і АТ «Нафтогаз України»), які акумулювали найбільші обсяги чистого доходу серед топ-1000 підприємств країни.

Сільське господарство у 2024 р. показало найвищу динаміку відновлення частки доходу (+1,8%). Головним чинником стало створення і стабільне функціонування альтернативного морського коридору в Чорному морі наприкінці 2023 р. – у 2024 р., що розблокувало великотоннажний експорт зернових і олійних культур. Компанії на кшталт «Кернел-Трейд» відновили лідерство за доходами в сфері експорту промислових товарів.

Найбільше структурне падіння зафіксовано у переробній промисловості та металургії — -4,5% за 2023-2024 р.р. Це прямий наслідок фізичного руйнування великих промислових об'єктів (на кшталт «Азовсталі» та ММК ім. Ілліча у 2022 р.), окупації територій, дефіциту електроенергії для промислових споживачів у 2024 р. та втрати дешевої залізничної логістики до портів.

Попри стійкість у 2022 р., за підсумками 2023–2024 р.р. частка сектору ІТ у сукупній структурі доходів знизилася до 5,5% (тобто на -1,0%). Світова рецесія в ІТ-індустрії, посилена внутрішніми ризиками безпеки України (проблеми з бронюванням персоналу, відключення світла та неможливість закордонних відряджень), призвели до зменшення обсягів нових іноземних контрактів для найбільших аутсорсерів.

Враховуючи, що чистий дохід підприємств зріс з 10,7 трлн грн у 2022 р. до 16,2 трлн грн у 2024 р., а «сукупний сальдований фінансовий результат до оподаткування у цей період коливався в межах 800–900 млрд грн на рік» [держстат], сукупні витрати підприємств України мали аналогічний висхідний тренд: у 2022 р. склали 12,0 трлн грн (високі прямі втрати від руйнувань, списання активів), у 2023 р. – 14,22 трлн грн (стабілізація операційної діяльності, інфляційний тиск), у 2024 р. – 17,04 трлн грн (максимальне зростання собівартості через енергетичну кризу).

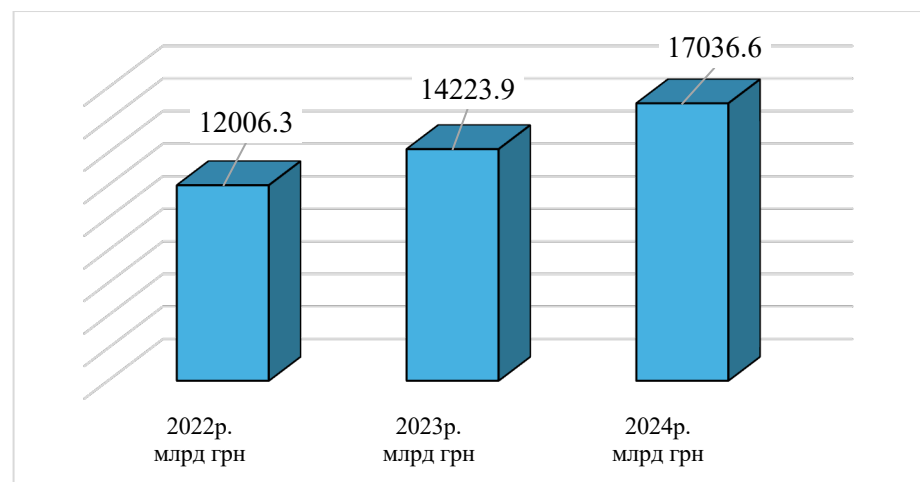

Рисунок 2.6 – Динаміка витрат суб’єктів господарювання України в 2022-2024 роках

Джерело: складено за матеріалами [41]

Абсолютне зростання витрат за період 2022–2024 рр. склало близько 5,03 трлн грн (+49,7%), що практично повністю поглинуло номінальний приріст доходів (5,5 трлн грн).

У 2023–2024 р.р. діяльність підприємств України здійснювалася в умовах значних викликів, пов’язаних із наслідками повномасштабної війни. Одним із ключових факторів впливу стали систематичні пошкодження об’єктів енергетичної інфраструктури, що призвели до перебоїв у постачанні електроенергії та зумовили необхідність використання альтернативних джерел енергозабезпечення. Для підтримання безперервності виробничих

процесів значна частина суб'єктів господарювання була змушена використовувати дизельні генератори та імпортувати електроенергію з країн Європейського Союзу, що супроводжувалося додатковими фінансовими витратами.

Водночас суттєвий вплив на діяльність підприємств справили обмеження у сфері транспортної логістики. Унаслідок блокування морських портів та періодичного призупинення функціонування зернового коридору відбулося скорочення можливостей для експорту продукції традиційними маршрутами. Це зумовило необхідність переорієнтації вантажопотоків на автомобільний та залізничний транспорт через західний кордон України. Така трансформація логістичної системи супроводжувалася збільшенням часу доставки вантажів, виникненням черг на пунктах пропуску та підвищенням навантаження на транспортну інфраструктуру.

Додатковими чинниками зростання витрат стали дефіцит кваліфікованих водіїв, обумовлений мобілізаційними процесами, а також підвищення вартості паливно-мастильних матеріалів. У результаті транспортно-логістичні витрати підприємств істотно зросли та стали вагомою складовою собівартості продукції. За оцінками експертів, у низці галузей економіки витрати на транспортування збільшилися у 2–2,5 рази порівняно з довоєнним періодом, що негативно вплинуло на рівень прибутковості та конкурентоспроможність вітчизняних підприємств як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках.

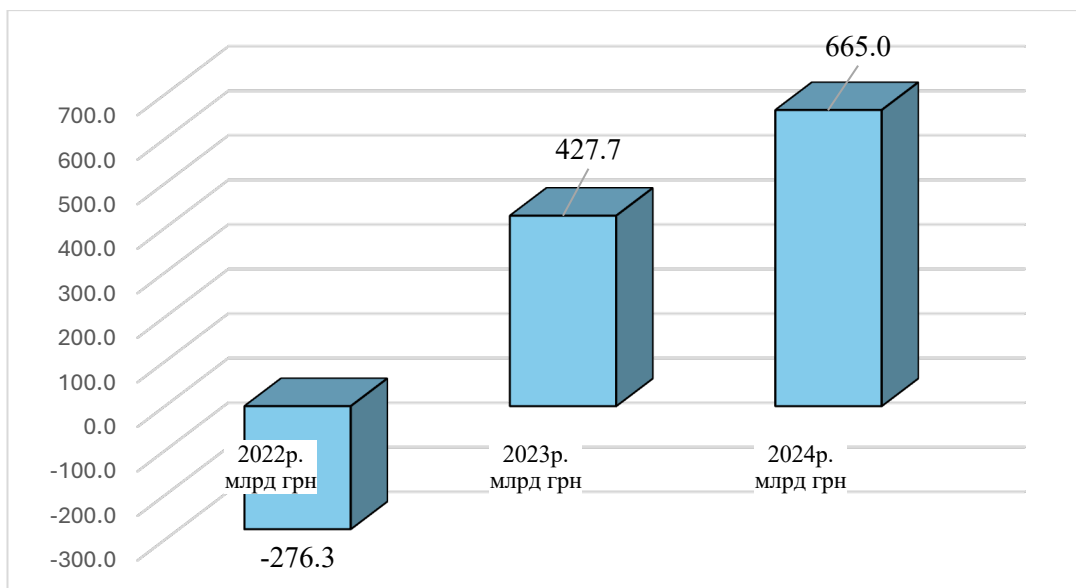
Таким чином, у 2023–2024 роках підприємства України були змушені адаптувати свою діяльність до нових умов функціонування шляхом диверсифікації джерел енергозабезпечення, зміни логістичних маршрутів та оптимізації витрат. Зазначені процеси стали важливими складовими забезпечення фінансової стійкості та збереження економічної активності суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану.

У 2022 році відчизняні підприємства зазнали збитків, їх загальний фінансовий результат склав -276,3 млрд грн на кінець року. Незважаючи на

такі фінансові результати, 66,1% суб'єктів господарювання працювали прибутково. Обсяг отриманих збитків у 2022 р. значно збільшився в порівнянні з попереднім роком, що є наслідком негативних економічних впливів повномасштабного вторгнення.

У 2023 р. відмічаємо поліпшення ситуації, зокрема, підприємства, які працювали із позитивним результатом, акумулювали 427,7 млрд грн прибутку (зокрема 71,1% підприємств показали прибуток). Такі результати засвідчують адаптацію і відновлення активності вітчизняного бізнесу, наскільки це є можливим за умов воєнного стану.

За підсумками 2024 р., фінансовий результат вітчизняних підприємств склав 665,0 млрд грн прибутку, що на +237,3 млрд грн перевищує відповідний показник 2023 р (рисуюнок 2.7). Частка прибуткових підприємств у 2024 р. склала 71,9%, а частка збиткових підприємств - 28,1% (у 2023р. – 71,1% та 28,9% відповідно).

Рисуюнок 2.7 – Динаміка чистого прибутку, отриманого суб'єктами господарювання України в 2022-2024 роках

Джерело: складено за матеріалами [41]

Таким чином, сучасний етап розвитку економіки України характеризується поєднанням значних викликів і нових можливостей. Подальше економічне відновлення значною мірою залежатиме від

ефективності державної економічної політики, обсягів міжнародної підтримки, темпів відбудови інфраструктури та здатності підприємств забезпечувати фінансову стійкість і конкурентоспроможність в умовах воєнного часу та післявоєнної трансформації економіки.

2.2 Оцінка фінансової діяльності ТОВ «Енергобуд-Поділля» в 2023-2025 роках та обґрунтування напрямів її підвищення

Товариство з обмеженою відповідальністю «ЕнергоБуд-Поділля» (ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля») утворено відповідно до законодавства України і діє на підставі Статуту.

Метою діяльності ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» є отримання прибутку із подальшим його розподілом між його учасниками.

Предмет діяльності ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля», склад засновників (учасників), розмір статутного капіталу, розмір часток у статутному капіталі кожного із учасників, спосіб внесення ними вкладів (у грошовій та/або негрошовій формі) визначаються Статутом і відповідним рішенням його засновників (учасників).

ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» є юридичною особою з дня його державної реєстрації, має самостійний баланс, рахунки в банках, фірмовий знак, фірмові бланки, а також може мати знак для товарів і послуг, інші реквізити.

Основним видом діяльності ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» є КВЕД 43.21 електромонтажні роботи.

Інші види діяльності, якими займається ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» є:

- «43.12 Підготовчі роботи на будівельному майданчику;
- 33.14 Ремонт і технічне обслуговування електричного устаткування;
- 33.13 Ремонт і технічне обслуговування електронного й оптичного устаткування;

- 33.12 Ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення;

- 33.20 Установлення та монтаж машин і устаткування» [42].

Учасники ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» зобов'язані:

- дотримуватися статуту;
- виконувати рішення загальних зборів учасників товариства;
- сприяти досягненню Товариством своїх цілей.

ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» є власником:

- майна, переданого йому учасниками у власність як вклад до Статутного капіталу;

- продукції, виробленої товариством у результаті господарської діяльності,

- одержаних доходів;

- іншого майна, набутого на підставах, не заборонених чинним законом.

Аналіз майна ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» в 2023-2025 роках (таблиця 2.2) здійснимо використовуючи дані його фінансової звітності (Додатки А, Б, В). З таблиці видно, що активи ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» в 2023-2025 роках зростають з 2 млн 210.0 тис. грн до 2 млн 484.0 тис. грн, або на +274.0 тис грн (або на +12,4%), з яких приріст впродовж 2023 року складає +378.6 тис. грн, а впродовж 2024 року відбувається скорочення на -104.6 тис. грн. (рисунок 2.8).

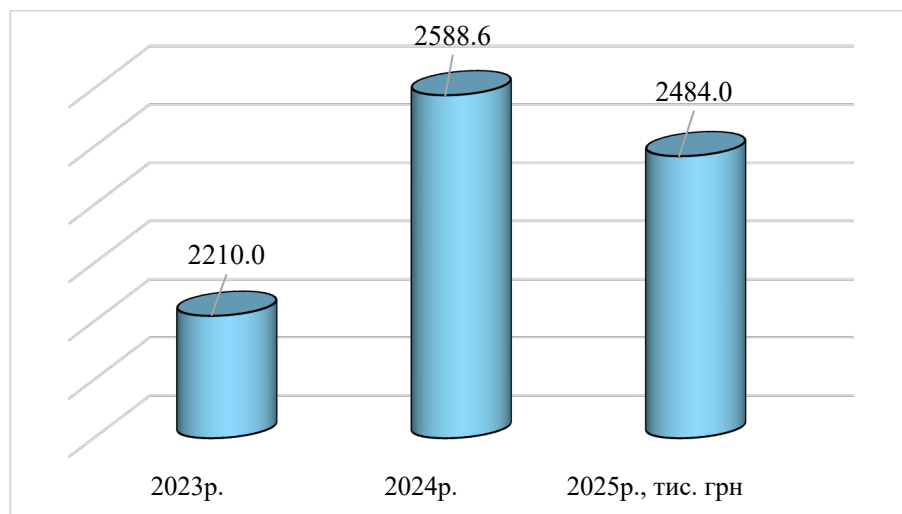

Рисунок 2.8 – Динаміка активів ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» в 2023-2025 роках

Таблиця 2.2 - Склад і динаміка показників балансу ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» в 2023-2025 роках

Показники	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення, (+,-), тис. грн			Темп росту, %		
	2023р.	2024р.	2025р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.	2025/ 2023 р.р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.	2025/ 2023 р.р.
АКТИВ									
I Необоротні активи									
Незавершені капітальні інвестиції	215.0	215.0	0.0	0.0	-215.0	-215.0	100.0	0.0	0.0
Основні засоби:	278.4	169.1	285.1	-109.3	116.0	6.7	60.7	168.6	102.4
первісна вартість	880.4	957.0	985.8	76.6	28.8	105.4	108.7	103.0	112.0
знос	602.0	787.9	700.7	185.9	-87.2	98.7	130.9	88.9	116.4
Усього за розділом I	493.4	384.1	285.1	-109.3	-99.0	-208.3	77.8	74.2	57.8
II Оборотні активи									
Запаси	440.0	27.0	258.0	-413.0	231.0	-182.0	6.1	955.6	58.6
у тому числі готова продукція									
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	254.7	1402.0	186.4	1147.3	-1215.6	-68.3	550.5	13.3	73.2
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	3.0	5.0	18.5	2.0	13.5	15.5	166.7	370.0	616.7
Інша поточна дебіторська заборгованість	413.1	224.8	896.4	-188.3	671.6	483.3	54.4	398.8	217.0
Гроші та їх еквіваленти	471.1	439.1	795.5	-32.0	356.4	324.4	93.2	181.2	168.9
Витрати майбутніх періодів									
Інші оборотні активи	134.7	106.6	44.1	-28.1	-62.5	-90.6	79.1	41.4	32.7
Усього за розділом II	1716.6	2204.5	2198.9	487.9	-5.6	482.3	128.4	99.7	128.1
БАЛАНС	2210.0	2588.6	2484.0	378.6	-104.6	274.0	117.1	96.0	112.4
I Власний капітал									
Зареєстрований капітал	2.0	2.0	2.0	0.0	0.0	0.0	100.0	100.0	100.0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1718.1	2055.3	2264.3	337.2	209.0	546.2	119.6	110.2	131.8
Усього за розділом I	1720.1	2057.3	2266.3	337.2	209.0	546.2	119.6	110.2	131.8
II Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	73.0	15.6	0.0	-57.4	-15.6	-73.0	21.4	0.0	0.0
III Поточні зобов'язання									
Поточна кредиторська заборгованість, зокрема:									
- за товари, роботи, послуги	77.4	69.3	6.7	-8.1	-62.6	-70.7	89.5	9.7	8.7
- розрахунками з бюджетом	52.7	228.2	54.4	175.5	-173.8	1.7	433.0	23.8	103.2
у тому числі з податку на прибуток	37.1	74.0	45.9	36.9	-28.1	8.8	199.5	62.0	123.7
- розрахунками зі страхування	7.1	0.7	1.7	-6.4	1.0	-5.4	9.9	242.9	23.9
- розрахунками з оплати праці	43.3	25.5	31.2	-17.8	5.7	-12.1	58.9	122.4	72.1
Інші поточні зобов'язання	236.4	192.0	123.7	-44.4	-68.3	-112.7	81.2	64.4	52.3
Усього за розділом III	416.9	515.7	217.7	98.8	-298.0	-199.2	123.7	42.2	52.2
БАЛАНС	2210.0	2588.6	2484.0	378.6	-104.6	274.0	117.1	96.0	112.4

В складі необоротних активів ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» в 2023-2025 роках обліковуються лише основні засоби, вартість яких зростає з 278.4 тис. грн до 285.1 тис. грн, що складає за рахунок значного старіння +6.7 тис. грн, або +2.4% загальної вартості, однак слід відмітити що в 2024 р. їх вартість скоротилася до 169.1 тис. грн, що стало наслідком природного фізичного та

морального зносу активів і планового нарахування амортизаційних відрахувань. У 2025 році підприємство реалізувало заходи щодо часткового оновлення матеріально-технічної бази шляхом спрямування інвестиційних ресурсів на відтворення та модернізацію основних засобів. Фінансовим джерелом таких змін стали незавершені капітальні інвестиції, що дало змогу підвищити рівень технічного оснащення підприємства, зміцнити його виробничий потенціал та створити передумови для подальшого розвитку й підвищення конкурентних позицій на ринку.

Оборотні активи ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» протягом 2023–2025 років демонстрували позитивну динаміку, збільшившись з 1716,6 тис. грн до 2198,9 тис. грн. Абсолютний приріст становив +482,3 тис. грн, а темп зростання – +28,1%. Таке збільшення свідчить про нарощування обсягів ресурсів, які використовуються підприємством у поточній діяльності, та про розширення його фінансового потенціалу.

Аналіз структури оборотних активів показує, що найбільшу частку в їх складі займають інша поточна дебіторська заборгованість і грошові кошти та їх еквіваленти. Значна питома вага дебіторської заборгованості з однієї сторони свідчить про активну роботу підприємства з контрагентами на умовах відстрочення платежів, що є поширеним явищем у сфері будівництва і енергетичних послуг. Водночас надмірне зростання дебіторської заборгованості призводить до уповільнення оборотності коштів і створює ризик виникнення прострочених боргів, а тому менеджменту доцільно постійно контролювати стан розрахунків із боржниками.

Важливим позитивним фактором є суттєва частка грошових коштів та їх еквівалентів у структурі оборотних активів. Це свідчить про наявність у підприємства достатнього обсягу найбільш ліквідних активів, які можуть бути використані для своєчасного виконання поточних зобов'язань, фінансування операційної діяльності та забезпечення фінансової стійкості. Зростання обсягу грошових коштів також може бути результатом підвищення ефективності господарської діяльності та покращення управління фінансовими потоками.

В структурі активів ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» в 2023-2025 роках левову частку складають оборотні активи, у 2025 році даний показник дорівнює 85,5%, а на необоротні активи припадає 11,5% (рисунок 2.9).

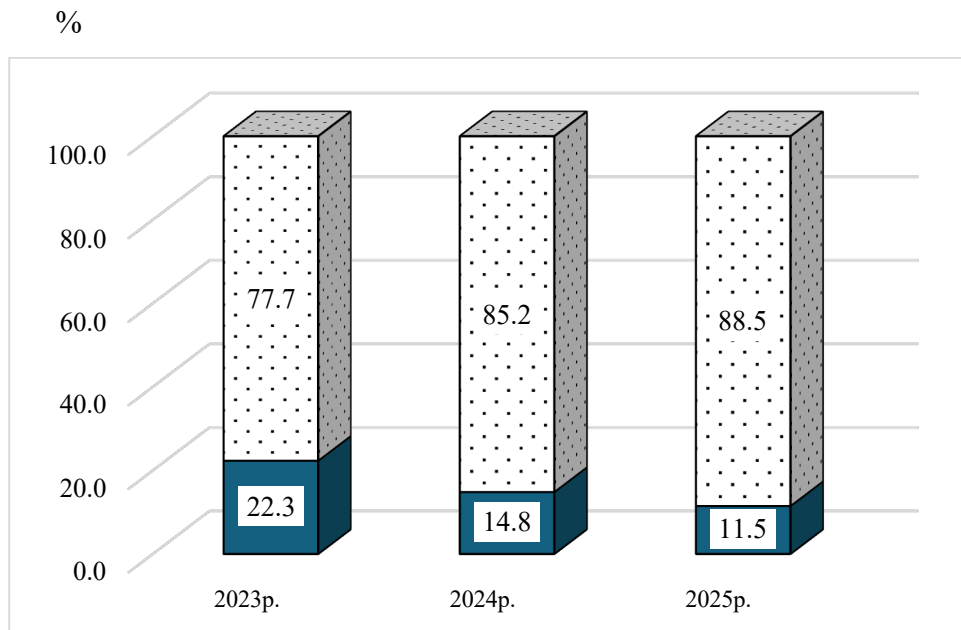

Рисунок 2.9 – Структура активів ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» в 2023-2025 роках

Загалом збільшення оборотних активів у досліджуваному періоді слід оцінювати позитивно, оскільки воно створює передумови для підтримання безперервності виробничо-господарського процесу та підвищення платоспроможності підприємства. Разом з тим структура оборотних активів потребує постійного контролю, особливо щодо рівня дебіторської заборгованості, оскільки від ефективності її управління значною мірою залежить ліквідність і фінансова стабільність ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля».

У складі джерел фінансування ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» в 2023–2025 роках левову частку займає власний капітал. Його абсолютне значення протягом досліджуваного періоду зросло з 1720,1 тис. грн до 2266,3 тис. грн, тобто на +546,2 тис. грн, або на +31,8 %. Така динаміка свідчить про зміцнення фінансової бази підприємства та збільшення обсягу власних ресурсів, що використовуються для забезпечення господарської діяльності.

Зростання власного капіталу є позитивною тенденцією, оскільки воно підвищує рівень фінансової незалежності підприємства від зовнішніх джерел

фінансування та зменшує ризики, пов'язані із залученням позикових коштів. Крім того, збільшення власного капіталу може бути результатом ефективної діяльності підприємства, отримання прибутку та його подальшої капіталізації.

В структурі джерел фінансування власний капітал ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» в 2025 році складає 91,2% (рисунок 2.10). Така висока його частка свідчить про достатній рівень фінансової стійкості та платоспроможності товариства. Підприємство має більші можливості для самофінансування поточної діяльності та реалізації інвестиційних проєктів без суттєвої залежності від кредиторів та зовнішніх інвесторів.

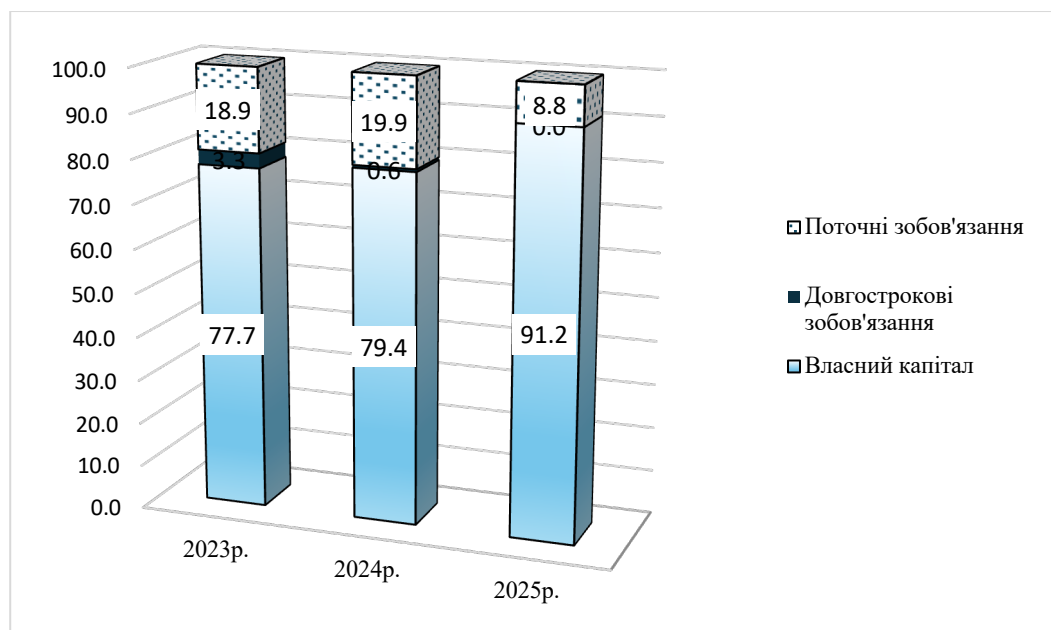

Рисунок 2.10 – Структура пасивів ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» в 2023-2025 роках

Водночас важливо забезпечувати подальше ефективне використання власного капіталу, оскільки його зростання повинно супроводжуватися підвищенням прибутковості та ділової активності підприємства. Лише за таких умов збільшення обсягу власних коштів позитивно впливатиме на рентабельність та конкурентоспроможність товариства.

У структурі пасивів ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» у 2023–2025 роках частка поточних зобов'язань і забезпечень скоротилася з 18,9 % до 8,8 %, що свідчить про зменшення залежності підприємства від короткострокових

залучених джерел фінансування. Основну частину поточних зобов'язань становить кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом, яка виникає в процесі нарахування та сплати податків і обов'язкових платежів.

Зниження питомої ваги поточних зобов'язань у структурі пасивів є позитивною тенденцією, оскільки воно вказує на підвищення фінансової стійкості підприємства та зростання ролі власного капіталу у фінансуванні його діяльності. Скорочення обсягу короткострокових зобов'язань також зменшує ризик втрати ліквідності та сприяє зміцненню платоспроможності товариства.

Водночас переважання у складі поточних зобов'язань кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом свідчить про необхідність постійного контролю за своєчасністю виконання податкових зобов'язань. Наявність значних сум такої заборгованості може призводити до нарахування штрафних санкцій та пені, що негативно впливає на фінансові результати діяльності підприємства.

Загалом структура пасивів ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» характеризується високою часткою власного капіталу та відносно невеликим обсягом поточних зобов'язань, що є ознакою фінансової незалежності та стабільності. Зменшення частки поточних зобов'язань з 18,9% в 2023 р. до 8,8% в 2025 р. підтверджує тенденцію до покращення фінансового стану підприємства та підвищення його здатності виконувати свої зобов'язання за рахунок власних ресурсів.

Фінансові результати діяльності ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» у 2023–2025 роках подано в таблиці 2.3. В досліджуваному періоді чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» скоротився із 4048.5 тис. грн до 3840.3 тис. грн, або на -208.2 тис грн, що складає – 5,1% зменшення. В 2025 році відмічаємо зниження чистого доходу в порівнянні з 2024 роком на -3394.2 тис грн, що пов'язано скороченням обсягів виконаних робіт та реалізованих послуг, зменшенням кількості укладених договорів, а також впливом несприятливих економічних умов на

ринку. Крім того, на динаміку доходу вплинули посилення конкуренції, коливання попиту на послуги та обмеження фінансування окремих проєктів. Незважаючи на зниження чистого доходу, підприємству доцільно зосередити увагу на розширенні клієнтської бази, підвищенні ефективності використання ресурсів та пошуку нових напрямів діяльності для відновлення позитивної динаміки виручки.

Таблиця 2.3 – Динаміка фінансових результатів діяльності ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» у 2023–2025 роках

Показники	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення, (+,-), тис. грн			Темп росту, %		
	2023р.	2024р.	2025р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.	2025/ 2023 р.р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.	2025/ 2023 р.р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	4048.5	7234.5	3840.3	3186.0	-3394.2	-208.2	178.7	53.1	94.9
Інші операційні доходи	405.4	11.8	487.0	-393.6	475.2	81.6	2.9	4127.1	120.1
Разом доходи	4453.9	7246.3	4327.3	2792.4	-2919.0	-126.6	162.7	59.7	97.2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	3586.2	6265.9	2869.2	2679.7	-3396.7	-717.0	174.7	45.8	80.0
Інші операційні витрати	658.5	543.1	1198.0	-115.4	654.9	539.5	82.5	220.6	181.9
Інші витрати	39.4	26.1	5.8	-13.3	-20.3	-33.6	66.2	22.2	14.7
Разом витрат	4284.1	6835.1	4073.0	2551.0	-2762.1	-211.1	159.5	59.6	95.1
Фінансовий результат до оподаткування	169.8	411.2	254.9	241.4	-156.3	85.1	242.2	62.0	150.1
Податок на прибуток	37.2	74.0	45.9	36.8	-28.1	8.7	198.9	62.0	123.4
Чистий прибуток (збиток)	132.6	337.2	209.0	204.6	-128.2	76.4	254.3	62.0	157.6

Позитивною тенденцією в діяльності ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» в 2025 році є зростання інших операційних доходів у досліджуваному періоді. Збільшення даного показника свідчить про розширення джерел формування доходів підприємства та підвищення ефективності використання його ресурсів. Зростання інших операційних доходів частково компенсує зниження чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) та позитивно впливає на фінансові результати підприємства. Це свідчить про наявність додаткових резервів для отримання прибутку та підвищення рівня фінансової стійкості.

Аналіз витрат ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» свідчить, що у 2025 році собівартість реалізованих послуг скоротилася порівняно з попереднім роком. Така тенденція може бути пов'язана зі зменшенням обсягів реалізації послуг, оптимізацією використання матеріальних, трудових та інших виробничих ресурсів, а також впровадженням заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємства. Скорочення собівартості є позитивним явищем, оскільки за інших рівних умов сприяє підвищенню прибутковості та покращенню фінансових результатів. Проте одночасне зростання інших операційних витрат, зокрема адміністративних витрат, витрат на обслуговування діяльності підприємства, свідчить про наявність факторів, які стримують покращення фінансових результатів та потребують посилення контролю за витратами операційної діяльності.

Чистий прибуток ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» у 2023–2025 роках зріс з 132,6 тис. грн до 209,0 тис. грн, тобто на 76,4 тис. грн, або на 57,6 %. Така динаміка свідчить про покращення фінансових результатів діяльності підприємства та підвищення ефективності використання його ресурсів. Водночас найвищого значення чистий прибуток досяг у 2024 році, коли він становив 337,2 тис. грн. Забезпечуючи прибуткову діяльність підприємство перерахувало до бюджету податку на прибуток, який склав в 2023 р. 37.2 тис. грн, в 2024 р. – 74.0 тис. грн, в 2025 р. – 45.9 тис. грн. Систему показників оцінки ефективності фінансової діяльності ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» у 2023–2025 роках подано в таблиці 2.4. Розрахована система фінансово-економічних показників свідчить, що ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» у 2023–2025 роках характеризується достатньо стабільним фінансовим станом. Підприємство є платоспроможним та фінансово стійким, про що свідчать високі значення показників ліквідності та автономії. Наявність достатнього обсягу оборотних активів і значна частка власного капіталу в структурі джерел фінансування забезпечують здатність товариства своєчасно виконувати поточні зобов'язання та підтримувати безперервність господарської діяльності.

Таблиця 2.4 - Показники оцінки ефективності фінансової діяльності ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» у 2023–2025 роках

Група показників	Показники за складовими	Нормативне значення	Значення показників років			Абсолютне відхилення, (+,-)	
			2023р.	2024р.	2025р.	2024/2023 р.р.	2025/2024 р.р.
Показники платоспроможності (незалежності)	Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	0,4-0,6	0.78	0.79	0.91	0.02	0.12
	Коефіцієнт фінансової стабільності (фінансування)	0,67-1,5	3.51	3.87	10.41	0.36	6.54
	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,7-0,9	0.81	0.80	0.91	-0.01	0.11
Показники ліквідності	Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	2-3	4.12	4.27	10.10	0.16	5.83
	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,5-1 і вище	4.85	100.75	9.37	95.90	-91.38
	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,1-0,2	1.13	0.85	3.65	-0.28	2.80
	Рівень чистого оборотного капіталу	позитивне значення	1299.70	1688.80	1981.20	389.10	292.40
Показники фінансової стійкості	Коефіцієнт фінансового ризику	$\leq 0,5$, критично – 1	0.28	0.26	0.10	-0.03	-0.16
	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	> 0	1.00	1.07	0.97	0.07	-0.10
	Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	-	0.15	0.04	0.00	-0.11	-0.04
	Коефіцієнт довгострокового залучення коштів	0,4	0.04	0.01	0.00	-0.03	-0.01
	Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	0,6	0.96	0.99	1.00	0.03	0.01
Показники рентабельності (результативності діяльності)	Рентабельність продажу	$>0,3$ збільшення	0.03	0.05	0.05	0.01	0.01
	Рентабельність активів	$>0,14$ збільшення	0.06	0.14	0.08	0.08	-0.06
	Рентабельність власного капіталу	$>0,2$ збільшення	0.08	0.18	0.10	0.10	-0.08
Показники ділової активності	Коефіцієнт оборотності активів (ресурсовіддачі)	зростання	1.96	3.02	1.51	1.05	-1.50
	Коефіцієнт фондівдачі	зростання	7.84	32.33	16.91	24.49	-15.42
	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	зростання	0.25	0.01	0.23	-0.24	0.22
	Коефіцієнт оборотності запасів	зростання	16.30	26.83	20.13	10.53	-6.70
	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	зростання	0.79	0.22	1.03	-0.57	0.80
	Коефіцієнт оборотності пасивів	чим вищий показник	1.62	2.42	1.16	0.80	-1.27
	Коефіцієнт оборотності зобов'язань	зниження	9.60	13.44	7.82	3.84	-5.61

Позитивною характеристикою діяльності підприємства є також високі показники ділової активності, які відображають ефективність використання наявних ресурсів та достатню швидкість їх обороту. Це свідчить про належний рівень організації операційної діяльності та раціональне управління активами підприємства.

Водночас аналіз показників прибутковості показує, що рентабельність продажу, активів і власного капіталу залишається на відносно низькому рівні. Така ситуація означає, що, незважаючи на фінансову стійкість і достатню ліквідність, підприємство не повною мірою реалізує свій потенціал щодо отримання прибутку. Причинами можуть бути невисокий рівень чистого прибутку порівняно з обсягами реалізації, значні операційні витрати, зростання інших витрат або недостатньо ефективне використання наявного майнового та фінансового потенціалу.

Низькі показники рентабельності свідчать про необхідність підвищення ефективності управління витратами, пошуку резервів зростання доходів та оптимізації структури активів. Особливу увагу доцільно приділити підвищенню маржинальності послуг, контролю за операційними витратами та розширенню найбільш прибуткових напрямів діяльності.

Висновки

В кваліфікаційній роботі нами проведено дослідження сутності, концептуальних засад оцінки та визначено напрями підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства за матеріалами ТОВ «Енергобуд-Поділля», м. Хмельницький.

Проведене дослідження показало, що фінансова діяльність підприємства є важливою складовою його загальної системи управління та спрямована на забезпечення безперервності господарських процесів, підтримання фінансової рівноваги й досягнення стратегічних цілей розвитку. Її реалізація базується на принципах самостійності, самофінансування, економічної ефективності, планування, контролю, відповідальності та раціонального використання фінансових ресурсів. Основним призначенням фінансової діяльності є формування достатнього обсягу фінансових ресурсів, їх оптимальний розподіл між напрямками діяльності та забезпечення максимально ефективного використання для отримання позитивних фінансових результатів. У процесі фінансової діяльності підприємство вирішує завдання щодо підтримання ліквідності та платоспроможності, зміцнення фінансової стійкості, підвищення прибутковості та створення умов для подальшого економічного зростання. Ефективне управління фінансовими ресурсами дає можливість підприємству своєчасно виконувати свої зобов'язання, мінімізувати фінансові ризики, підвищувати конкурентоспроможність і забезпечувати стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

Система фінансових показників є важливим інструментом оцінки фінансового стану підприємства. Вона дає змогу визначити рівень фінансової стійкості, платоспроможності та ефективності діяльності, виявити проблемні аспекти й резерви розвитку. Крім того, використання системи фінансових індикаторів дозволяє своєчасно виявляти сильні та слабкі сторони діяльності

підприємства, оцінювати ефективність використання ресурсів, встановлювати наявні резерви зростання прибутковості та розробляти напрями зміцнення конкурентних позицій. Отримані результати аналізу є важливим підґрунтям для підвищення фінансової стійкості, забезпечення стабільного розвитку та зміцнення конкурентоспроможності підприємства в довгостроковій перспективі.

Попри суттєві виклики війни розв'язаної росією, економіка України продемонструвала здатність пристосовуватися до складних умов та поступово відновлюватися. У 2023–2025 роках спостерігалися позитивні тенденції в економічному розвитку, зокрема поживлення ділової активності, відновлення окремих галузей економіки та зміцнення фінансової стабільності. За підсумками 2024 року підприємницький сектор отримав 665,0 млрд грн прибутку, а частка прибуткових підприємств досягла 71,9 %. Важливу роль у підтримці економічного відновлення відіграли міжнародна фінансова допомога, підтримка міжнародних організацій, реалізація державних програм розвитку бізнесу та відбудова об'єктів критичної інфраструктури.

ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» є спеціалізованоюа досвідченою компанією, яка працює у сфері електромонтажних робіт, КВЕД 43.21. У 2023–2025 роках ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» забезпечило зростання оборотних активів на 28,1%, що засвідчує зміцнення його поточного фінансового потенціалу. Товариство значно зміцнило свою фінансову основу, наростивши обсяг власного капіталу на 546,2 тис. грн (31,8 %), а його переважання у структурі джерел фінансування дозволяє характеризувати підприємство як фінансово стійке, менш залежне від зовнішніх джерел фінансування та здатне забезпечувати розвиток переважно за рахунок власних ресурсів. У 2023–2025 роках ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» значно знизило у структурі пасивів частку поточних зобов'язань і забезпечень, що позитивно характеризує його фінансову стійкість і автономію. Переважання власного капіталу над залученим свідчить про низький рівень фінансового ризику і достатню платоспроможність підприємства. ТОВ «ЕнергоБуд-Поділля» у 2023–2025

роках наростило величину чистого прибутку на 57,6%, що засвідчує покращення його фінансових результатів. Незважаючи на незначне скорочення прибутку у 2025р. порівняно з рекордним 2024р., підприємство залишається прибутковим, а його фінансовий стан можна характеризувати як стабільний. Розрахована система показників оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства у 2023–2025 роках вказує на високий рівень платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості і ділової активності, що характеризує його як фінансово надійне і стабільне. Поряд з тим, відносно низькими є показники рентабельності продажу, активів і власного капіталу, що вказує на необхідність підвищення ефективності використання ресурсів, посилення роботи над нарощенням прибутковості діяльності.

Незважаючи на фінансову стійкість та достатню ліквідність, підприємство лише частково реалізує свій потенціал щодо отримання прибутку. Потребує підвищення ефективності управління витратами, пошук резервів зростання доходів і оптимізація структури активів. Особливу увагу доцільно приділити підвищенню маржинальності послуг, контролю за операційними витратами і розширенню найбільш прибуткових напрямів діяльності.

Перелік джерел посилання

1. Абдуллаєва А. Є. Особливості здійснення стратегічного управління фінансовими ресурсами на вітчизняних підприємствах [Електронний ресурс] / А. Є. Абдуллаєва // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2020. - № 1. - С. 188–191. - URL: DOI: 10.31891/2307-5740-2020-278-1-32 (дата звернення: 10.05.2026).
2. Бегун С. І. Факторний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства: статистична оцінка [Електронний ресурс] / С. І. Бегун // Економічний часопис СХУ імені Лесі Українки. - 2020. - № 3 (23). - С. 168-176. - URL: DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-04-36-42> (дата звернення: 13.05.2026).
3. Журавльова Т. О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи [Електронний ресурс] / Т. О. Журавльова // Економіка та держава. - 2020. - № 3. - С. 42–45. - URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4535&i=7> (дата звернення: 14.05.2026)
4. Качула С. В., Романова К. А. Ефективність фінансової діяльності підприємства в умовах військових конфліктів [Електронний ресурс] / С. В. Качула, К. А. Романова // Агросвіт. - 2024. - №20. – С. 52-58. - URL: DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.20.52> (дата звернення: 08.04.2026)
5. Кравченко В. Ефективність діяльності підприємства: зміст, види та роль у сучасних умовах [Електронний ресурс] / В. Кравченко // Економіка та суспільство. - 2024. - № 65. - URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-93> (дата звернення: 10.04.2026)
6. Лаптева В.В. Формування системи показників для оцінки ефективності організаційної структури виробничо-торгівельного підприємства [Електронний ресурс] / Лаптева В. В. // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. - 2020. - № 19. - С. 308- 327. URL:

[https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.2\(45\).201485](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.2(45).201485) (дата звернення: 23.05.2026)

7. Петренко В.А., Гурбик Ю.Ю., Сальнікова М.В. Теоретичний аналіз тлумачення поняття «фінансова діяльність підприємства» [Електронний ресурс] / В. А. Петренко, Ю. Ю. Гурбик, М. В. Сальнікова // Проблеми системного підходу в економіці. – 2018. - № 5(67). – С. 180-185. - URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-93> (дата звернення: 17.04.2026)

8. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб [Електронний ресурс] : закон (№ 4196-IX) : [прийнято Верховною Радою 09.01.2025]: станом на 21.08.2025 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 20.03.2026)

9. Васильчук І. П., Ізмайлова Н. В., Зайцева А. С. Тенденції та чинники фінансової діяльності суб'єктів підприємництва в Україні [Електронний ресурс] / І. П. Васильчук, Н. В. Ізмайлова, А. С. Зайцева // Ефективна економіка. - 2022. - № 4. - URL: DOI: 10.32702/2307-2105-2022.4.5 (дата звернення: 30.04.2026).

10. Нестеренко В., Осьмірко І., Синиця Т. Актуальні аспекти аналізу фінансово-економічної діяльності підприємства [Електронний ресурс] / В. Нестеренко, І. Осьмірко, Т. Синиця // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. – 2021. - №26. – С. 79-88. - URL: DOI: <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2021.26.79> (дата звернення: 21.04.2026)

11. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва : конспект лекцій / укладачі: П. М. Рубанов, В. М. Боронос, Т. В. Касьяненко, С. В. Похилько. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 131 с.

12. Фінанси підприємств: навчальний посібник / Н. С. Ситник, С. Д. Смолінська, І. Ф. Ясіновська; за заг. ред. Н. С. Ситник. - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 402 с.

13. Хацер М. В. Фінансово-аналітична діяльність як базис управління фінансовими та матеріальними ресурсами підприємств [Електронний ресурс] / М. В. Хацер // Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. - 2024. - №4(30) - С. 119–127. URL: DOI: <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2024-4/30-10> (дата звернення: 22.04.2026)
14. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : наказ (№ 241) : [прийнято Міністерством фінансів 17.02.2017]: станом на 09.08.2019 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 20.04.2026)
15. Дропа Я. Б. Фінансовий аналіз : навч. посібник / Я. Б. Дропа. – Електрон. вид. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 238 с.
16. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий аналіз» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» / укладач: Ткаченко І.П. – Кам'янське: ДДТУ, 2020 р. - 223 с.
17. Магопець, О. А. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / О. А. Магопець, Н. С. Шалімова, О. М. Черновол ; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. – [2-ге вид., випр. та доп.]. – Кропивницький : ЦНТУ, 2022. – 230 с.
18. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / О. В. Богданюк [та ін.] ; За ред. І. Д. Лазаришиної. - К. : НУБіП України, 2025. - 199 с.
19. Фінансовий аналіз : навч. посібник / Н.Л. Марусяк. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. – 172 с.
20. Фінансовий аналіз та економічна діагностика: навч. посіб. / С.П. Стеценко, Л.В. Сорокіна, К.В.Ізмайлова. – Київ: КНУБА, 2019. – 160с.
21. Гудзь О., Стецюк П. Концептуальні засади формування системи управління фінансовими ресурсами підприємств [Електронний ресурс] / О. Гудзь, П. Стецюк // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та

практики. - 2020. - № 1 (32). - URL: <http://fkdl.ubs.edu.ua/article/view/200530>
(дата звернення: 20.04.2026)

22. Кальченко М. М. Основи забезпечення фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] / М. М. Кальченко // URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/7.2/129.pdf> (дата звернення: 02.05.2026).

23. Куцай Н. С., Демчук В. О. Сутність, задачі та етапи управління фінансовим станом підприємства [Електронний ресурс] / Н. С. Куцай, В. О. Демчук // Modern Economics. - 2021. - № 25. - С. 92-97. - URL: DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V25\(2021\)-14](https://doi.org/10.31521/modecon.V25(2021)-14) (дата звернення: 23.04.2026)

24. Власова Н. О., П'ятак Т. В. Оцінка впливу факторів внутрішнього середовища на фінансові результати підприємств промисловості [Електронний ресурс] / Н. О. Власова, Т. В. П'ятак // Бізнес Інформ. - 2021. - № 4. - С. 235–243. - URL: DOI: [10.32983/2222-4459-2021-4-235-243](https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-235-243) (дата звернення: 03.05.2026).

25. Георгіаді Н. Г., Лирик В. В. Оцінювання факторів впливу на адаптаційні механізми розвитку підприємств-експортерів в умовах активізування євроінтеграційних процесів [Електронний ресурс] / Н. Г. Георгіаді, В. В. Лирик // Ефективна економіка. - 2026. - № 2. - URL: DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.2.52> (дата звернення: 30.04.2026)

26. Тарасенко Л.О. Ефективність діяльності підприємства: сутність, генезис, зміст підходів [Електронний ресурс] / Л. О. Тарасенко // Фінанси, облік, банки. - 2019. - №1(24). - С. 148-157. URL: DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.20.52> (дата звернення: 08.04.2026)

27. Ткаченко І., Маслов І. Фінансовий стан підприємства: завдання аналізу та досягнення адаптивності результатів [Електронний ресурс] / І. Ткаченко, І. Маслов // Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем : матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф., 17 груд. 2021 р., м. Кропивницький / М-во освіти

і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. – Кропивницький : ЦНТУ, 2021. - С. 319-320.

28. Бегун С. І. Особливості аналізу фінансового стану підприємства в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] / С. І. Бегун // Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. - 2023. - № 32. - С. 36–42. URL: DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-04-36-42> (дата звернення: 15.05.2026)

29. Богацька Н. М. Аналіз ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Н. М. Богацька // Ефективна економіка. - 2021. - № 10. - С. 36–42. URL: DOI: [10.32702/2307-2105-2021.10.76](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.10.76) (дата звернення: 15.05.2026).

30. Дорошенко О. О., Сорокати́й В. М. Фінансове планування на підприємстві як метод мінімізації фінансових ризиків [Електронний ресурс] / О. О. Дорошенко, В. М. Сорокати́й // Ефективна економіка. - 2021. - № 10. - URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9446> (дата звернення: 12.05.2026)

31. Костенко Ю., Короленко О., Гузь М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] / Ю. Костенко, О. Короленко, М. Гузь // Економіка та суспільство. - 2022. - № 43. - DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-77> (дата звернення: 17.04.2026)

32. Пономарьов В. Д. Формування системи показників ефективності діяльності підприємства [Електронний ресурс] / В. Д. Пономарьов // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2024. - № 87. – С. 110-121. - URL: DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.87.322935> (дата звернення: 17.05.2026)

33. Приймак С. В., Романів Є. М., Сподарик Т.І. Комплексні дослідження фінансової стійкості та ділової активності нафтовидобувних підприємств України [Електронний ресурс] / С. В. Приймак, Є. М. Романів, Т. І. Сподарик // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука", 2020. - № 15 (95). Т.2. - С. 29-37. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2020_15%282%29__7 (дата звернення: 15.05.2026)

34. Сальник О. М., Єрохін С. А. Економічна динаміка України в умовах війни та глобальних викликів [Електронний ресурс] / О. М. Сальник, С. А. Єрохін // Актуальні проблеми економіки. - 2026. - № 1 (295). – С. 353-358. - URL: DOI: 10.32752/1993-6788-2026-1-295-353-358 (дата звернення: 09.05.2026)

35. Тимошик Н. С., Семчишин Є. В. Організаційні аспекти формування та оптимізації фінансових ресурсів підприємств [Електронний ресурс] / Н. С. Тимошик, Є. В. Семчишин // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. - 2019. - Т. 30 (69). - № 2. - С. 232–238. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_econ_2019_30%2869%29_2_45 (дата звернення: 16.04.2026)

36. Ярославський А. О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект [Електронний ресурс] / А. О. Ярославський // Науковий вісник Ужгородського національного університету. - 2018. - Вип. 20, ч.3. - С. 174–177. URL: http://www.visnykeconom.uzhnu.uz.ua/archive/20_3_2018ua/38.pdf (дата звернення: 12.04.2026)

37. Семенова К. Д. Аналіз фінансового стану підприємства та оцінювання ризиків: теоретичний аспект [Електронний ресурс] / К. Д. Семенова // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. - 2026. - № 1 (338). - С. 28-35. URL: DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.20.52> (дата звернення: 08.05.2026)

38. Старинець О.Г. Методи фінансового аналізу діяльності підприємств у системі антикризового управління [Електронний ресурс] / О. Г. Старинець // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2018. - Вип. 17. Ч. 2. - С. 87–91. - URL: http://www.visnykeconom.uzhnu.uz.ua/archive/17_2_2018ua/21.pdf (дата звернення: 10.05.2026)

39. AnalizUA [Електронний ресурс] - URL: <https://analizua.com/> (дата звернення: 22.05.2026)

40. Ткачук Н.В. Аналіз фінансової діяльності підприємств: конспект лекцій / Н.В. Ткачук. - Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки. Електронне видання. 2023. - 114 с.

41. Державна служба статистики: офіційний сайт [Електронний ресурс] - URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 18.05.2026)

42. ТОВ «Енергобуд-Поділля» [Електронний ресурс] - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_econ_2019_30%2869%29_2_45 (дата звернення: (16.04.2026)

ДОДАТКИ